

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce **ČEZ Distribuční služby, s. r. o. (dříve ČEZ Měření, s. r. o.)**, se sídlem Hradec Králové, Riegrovo náměstí 1493/3, zastoupeného Mgr. Radkem Pokorným, advokátem se sídlem Praha 1, Karoliny Světlé 301/8, proti žalovanému **Úřadu pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Praha 7, Pplk. Sochora 27, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2013, č. j. 8 Ca 95/2009 - 73,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2013, č. j. 8 Ca 95/2009 - 73, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 6. 2. 2009, zn. SPR-3988/08-18, **se zrušuje.**
- III. Věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 23 940 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Radka Pokorného.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 6. 2. 2009, sp. zn. SPR-3988/08-18 (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítl předseda žalovaného rozklad společnosti ČEZ Měření, s. r. o. (dále jen „žalobce“), směřující proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 10. 10. 2008, sp. zn. SPR-3988/08-12. Tímto rozhodnutím byla žalobci uložena pokuta ve výši 15 000 Kč za spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále též „zákon o ochraně osobních údajů“), neboť zpracovával osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v citovaném zákoně. Správního deliktu se měl žalobce dopustit tím, že zpracovával osobní údaje pana P. L. (dále též jen „pan L.“

nebo „subjekt údajů“) prostřednictvím obrazového a zvukového záznamu z videokamery, pořízeného při jednání dne 8. 7. 2008 v kanceláři žalobce č. 10, na adrese Olomouc, Franklinova 3, a to přestože subjekt údajů s tímto zpracováním nesouhlasil; tím žalobce porušil povinnost stanovenou v § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů, a sice povinnost zpracovávat osobní údaje se souhlasem subjektu údajů a bez tohoto souhlasu pouze na základě výjimek podle § 5 odst. 2 písm. a) až g) citovaného zákona.

Rozhodnutí předsedy žalovaného napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze; ten ji rozsudkem ze dne 23. 5. 2013, č. j. 8 Ca 95/2009 - 73, zamítl.

Městský soud konstatoval, že zákon o ochraně osobních údajů je koncipován tak, že veškeré zpracování osobních údajů je možné zásadně jen se souhlasem subjektu těchto údajů; tento závěr vyplývá z celkového přístupu k ochraně osobních údajů, jakožto součásti ochrany soukromí jednotlivce, do něž by mělo být zasahováno jen s jeho svolením. Zákon nicméně v § 5 odst. 2 vymezuje několik výjimek, kdy při splnění stanovených podmínek není třeba souhlasu subjektu údajů se zpracováním jeho osobních údajů. Mezi účastníky řízení je nesporné, že žalobce, jako správce osobních údajů ve smyslu § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů, při jednání konaném dne 8. 7. 2008 v prostorách žalobce na adrese Olomouc, Franklinova 3, mezi žalobcem, zastoupeným jeho zaměstnanci, pány M. a K., a společností KOLŠTEJN, s.r.o., zastoupenou panem L., pořizoval obrazově-zvukový záznam z průběhu jednání, a to videokamerou umístěnou na stole vzdáleném přibližně dva metry od židle pana L. Ta snímala jeho osobu, čímž docházelo ke zpracování osobních údajů ve smyslu § 4 písm. e) zákona. Mezi účastníky řízení je však sporné, zda s tímto zpracováním osobních údajů vyslovil pan L. souhlas, a pokud ne, zda toto zpracování spadalo pod některou ze zákonných výjimek, při jejichž naplnění není souhlasu subjektu údajů třeba. Žalobce se v této souvislosti dovolával splnění podmínek § 5 odst. 2 písm. e), a případně § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů.

Městský soud vycházel z premisy, že každé zpracování osobních údajů je do jisté míry zásahem do soukromí; právo na ochranu osobních údajů (tzv. „právo na informační sebeurčení“) je součástí práva na soukromí v širším slova smyslu, spadající pod ochranu čl. 10 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Výjimku podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů však nelze vykládat tak, že zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů není dovoleno při jakémkoli zásahu do soukromí, nýbrž tak, že je třeba posuzovat přiměřenost zásahu do soukromí v zájmu jiného chráněného práva a upřednostnit to právo, na jehož ochraně je převažující zájem [takový výklad odpovídá rovněž znění čl. 7 písm. f) Směrnice č. 95/46/ES, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, jež citované ustanovení zákona implementuje]. Při zkoumání nezbytnosti zpracování údajů je třeba posoudit nejprve to, zda je zpracování způsobilé přispět k ochraně určitých práv a oprávněných zájmů, a dále to, zda neexistuje šetrnější opatření k dosažení tohoto cíle. Žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004 (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná z <http://www.nsoud.cz>), podle kterého osobní povahu ve smyslu § 11 a § 12 občanského zákoníku z roku 1964 (dále jen „občanský zákoník“) zpravidla nemají projevy, ke kterým dochází při výkonu povolání či při výkonu obchodní činnosti. Podle žalobce tedy nemohlo dojít k zásahu do práva na ochranu soukromí pana L., neboť ten při jednání vystupoval jménem právnické osoby. Městský soud vyslovil názor, že závěry civilní judikatury nelze bez dalšího použít na otázky ochrany osobních údajů podle dotčeného zákona, neboť povaha a předmět úpravy nejsou totožné. Soud při přezkumu rozhodnutí o správním deliktu dle zákona o ochraně osobních údajů neposuzuje nárok subjektu údajů na odškodnění za zásah do jeho práv dle § 11 a § 12 občanského zákoníku, nýbrž zákonnost postupu správce osobních údajů při jejich

pokračování

zpracování. V posuzované věci jsou osobními údaji, jež lze vztáhnout ke konkrétní fyzické osobě, zachycenými na předmětném záznamu, zejména tělesný vzhled (postavy i tváře), hlas, příznačný slovní i mimoslovní projev, řada povahových rysů a rovněž příjmení. Zpracování těchto údajů je bez souhlasu subjektu zakázáno, neboť se jedná o informace o individuálně určené nebo určitelné fyzické osobě, a na jejich ryze osobní povaze – stejně jako na tom, že jsou chráněny jako součást práva na informační sebeurčení – nemůže nic změnit to, zda daný jednotlivec právě vystupuje jako fyzická osoba nebo jedná za právnickou osobu; uvedené charakteristiky jsou bytostně vlastní fyzické osobě a jako takové jsou chráněny bez ohledu na to, v jaké souvislosti jsou zpracovávány.

Dále se městský soud zabýval tím, zda byl předmětný záznam pořízen bez souhlasu subjektu údajů; žalobce totiž tvrdil, že situace ohledně souhlasu byla nepřehledná. Městský soud podrobně rozebral obsah kamerového záznamu, ze kterého dovedl, že s jeho pořizováním bylo započato ještě předtím, než subjekt údajů vstoupil do místnosti; následně subjekt údajů s pořizováním kamerového záznamu udělal souhlas, poté svůj souhlas odvolal a následně opět udělal, když jej zaměstnanci žalobce informovali, že pořizování záznamu je třeba pro sepsání smlouvy. Poté subjekt údajů zatelefonoval svému právníkovi a na základě tohoto telefonátu svůj souhlas s pořizováním kamerového záznamu odvolal. Podle městského soudu byl žalobce povinen v tuto chvíli pořizování záznamu ukončit. To neučinil, a od této chvíle proto zpracovával osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů. Tzv. „nepřehledná situace“ nastala podle městského soudu na záznamu až v čase 13:45 minut (1. část); tuto situaci městský soud opět podrobně rozebral a vyhodnotil tak, že subjekt údajů souhlas s nahráváním opětovně neudělal a svůj nesouhlas s nahráváním vyslovil ještě několikrát. Městský soud dodal, že srozumitelná nabídka, že videokamera bude vypnuta a jednání bude ukončeno, přičemž bude pokračovat korespondenční formou, na záznamu nezazněla; subjekt údajů naopak na záznamu uvádí, že dostavení se k ústnímu jednání a následná dohoda jsou podmínkami kladenými žalobcem pro obnovení dodávek elektřiny. K argumentu žalobce, že subjekt údajů udělal svůj souhlas se zpracováváním tím, že vešel do místnosti, na jejíchž dveřích byla připevněna cedulka s upozorněním, že prostor je monitorován, městský soud uvedl, že takto údajně udělený souhlas žalobce ve správním řízení neprokázal. Povinnost souhlas prokázat po celou dobu zpracovávání údajů přitom zákon o ochraně osobních údajů správci osobních údajů ukládá v § 5 odst. 4, a splnění této podmínky je nezbytné pro zákonné zpracování údajů.

Na tomto základě městský soud posuzoval, zda předmětné zpracování osobních údajů bylo možné podřadit pod výjimku podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, tj. provedl test proporcionality. V souvislosti s *kritériem vhodnosti* poukázal na to, že žalobce předmětným zpracováním osobních údajů usiloval o ochranu své dobré pověsti a majetku a dále o ochranu osobnostních práv svých zaměstnanců, a to jednak ve vztahu k hrozícímu slovnímu a fyzickému napadání ze strany subjektu údajů, jednak ve vztahu k možnému podání trestního oznámení subjektem údajů či jinému zpochybnění postupu zaměstnanců při jednání. Městský soud se v tomto bodě shodnul s názorem žalovaného, že pořizování obrazově-zvukového záznamu vůbec není způsobilé zabránit subjektu údajů, aby vyslovoval vůči zaměstnancům žalobce nadávky. Žalobce vyhrocenou atmosféru jednání způsobuje do jisté míry sám, když k osobám, o nichž se domnívá, že se dopustily neoprávněného odběru, přistupuje nikoli jako jejich smluvní partner, nýbrž naopak s mocenskou převahou. Městský soud konstatoval, že je mu z vlastní rozhodovací činnosti známo, že ne v každém případě je skutečně neoprávněný odběr před soudem prokázán. Žalobce sám uvádí, že jiným možným postupem při zjištění neoprávněného odběru je korespondenční forma jednání; v případě, kdy se žalobce na základě předchozích telefonických hovorů s klientem domníval, že by jeho zaměstnanci mohli být při ústním jednání vystaveni nevybíravé mluvě či nadávkám, mohl využít tohoto druhého možného postupu. Naproti tomu v případě možného fyzického napadení oprávněný zájem

zaměstnanců žalobce existuje, neboť by v případě fyzického konfliktu byli v přesile, pravděpodobně by druhou stranu přemohli a mohli by být následně obviňováni z vydírání či přímo z fyzického napadení. Hodnocení subjektu údajů jako agresivní osoby opíral žalobce o výpověď svědka M., učiněnou ve správním řízení. K této výpovědi městský soud uvedl, že sice obsahuje hodnocení chování subjektu údajů, avšak bez uvedení konkrétních výrazů a vyjádření; nelze proto zhodnotit, zda subjekt údajů skutečně byl agresivní osobou. Pokud svědek M. hovořil i o tom, jak subjekt údajů telefonicky urážel pana P., pak jde o svědectví z druhé ruky, které nelze použít.

Co se týče možného zásahu do osobnostních práv zaměstnanců žalobce v důsledku podání trestního oznámení, městský soud uvedl, že trestní oznámení samo o sobě nemůže nařčeným osobám přivodit žádnou újmu, neboť postup orgánů činných v trestním řízení se odvíjí od toho, jak tyto orgány oznámení vyhodnotí. Závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. IV. ÚS 428/05 (všechna citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>), nelze na fázi trestního řízení před sdělením obvinění vztáhnout. Tento nálezn se dotýkal fáze trestního řízení po sdělení obvinění; postavení obviněného se zcela zjevně odlišuje od postavení prověřované osoby. Žalobce dále uvedl, že se tímto postupem chrání před bezdůvodně či křivě podanými trestními oznámeními; posoudit, zda je nějaké trestní oznámení důvodné, však nepřísluší žalobci, nýbrž orgánům činným v trestním řízení. Městský soud též dovodil, že se subjekt údajů nemohl vůči zaměstnancům žalobce dopustit trestného činu vydírání výhrůžkou podání trestního oznámení, neboť byl osobou, vůči které toto údajné protiprávní jednání směřovalo, a tuto pohrůžku pronesl právě vůči původci jednání s cílem jej odradit. Subjekt údajů tedy usiloval o to, aby jej zaměstnanci žalobce nenahrávali na kameru, neboť to považoval za protiprávní, respektive požadoval, aby mu před odchodem vystavili potvrzení, že byl nahráván protiprávně.

Ke *kritériu potřebnosti* městský soud konstatoval, že je třeba posoudit, zda předmětné opatření představuje nejmírnější z opatření způsobilých k ochraně práv a oprávněných zájmů žalobce a jeho zaměstnanců. Zde přisvědčil žalobci, že průběh jednání by byl prokázán důvěryhodněji na podkladě obrazově-zvukového záznamu než na podkladě výpovědí dvou zaměstnanců žalobce, na druhé straně však zároveň zdůraznil, že přípustný prostředek k ochraně dotčených práv a oprávněných zájmů je jen prostředek nejmírnější z těch, které jsou tuto ochranu s to zajistit; každý takový prostředek totiž zasahuje do práva subjektů údajů, a tento zásah je přípustný jen v míře nezbytně nutné. Ve vztahu k možnému fyzickému napadení zaměstnanců žalobce považuje soud pořízení obrazově-zvukového záznamu v obecné rovině za akceptovatelný, neboť jen tento prostředek může prokazatelně osvětlit průběh konfliktu. Samotné výpovědi dvou zaměstnanců žalobce, pokud by tyto přemohli zástupce druhé strany, by vzbuzovaly důvodné pochybnosti o důvěryhodnosti a ani výlučně zvukový záznam by nemusel být vzhledem k průběhu konfliktu dostatečně průkazný (zachycuje toliko zvuky, nikoli pohyb osob). Zaznamenávání jednání od samotného počátku za tímto účelem by však bylo nezbytné jen tehdy, pokud by z předchozího chování subjektu údajů důvodně vyplývala hrozba napadení již na samém počátku jednání. V opačném případě je možné umístit do prostor jednání videokameru, avšak s pořizováním záznamu započít až v okamžiku, kdy vyvstanou důvodné obavy, že k fyzickému napadení dojde. V posuzované věci žalobce dovozuje možnost fyzického napadení toliko ze slovního napadání v průběhu telefonického hovoru, neuvádí ale, že by mu subjekt údajů před jednáním vyhrožoval fyzickým napadením (skutečnost, že tak údajně činil nepřímo po jednání, je v tomto ohledu bez významu). Rozdíl mezi slovním a fyzickým napadáním je kvalitativní, nikoli kvantitativní, a z pouhého použití neslušných výrazů nelze důvodně vyvozovat reálnou hrozbu fyzického napadení, tudíž nebyly dány podmínky, aby žalobce subjekt údajů od počátku jednání nahrával. Žalobce přitom započal s pořizováním záznamu z jednání preventivně kvůli hypotetické možnosti podání trestního oznámení

pokračování

nebo jiného zpochybnění průběhu jednání v budoucnu. Městský soud k tomu dále uvedl, že v zásadě je přípustné, aby se žalobce proti možnému budoucímu zpochybnění průběhu jednání (nejen podáním trestního oznámení) zajistil, avšak ztotožnil se se stanoviskem žalovaného, že v daném případě plně postačovaly jiné prostředky. Zcela jednoznačně by postačovalo pořízení zvukového záznamu, jenž by průběh jednání věrně zachytil a byl by podstatně šetrnější k právům subjektu údajů, neboť by na něm nebyly zaznamenány jeho vzhled a mimoslovní vyjadřování. Námitka žalobce, že i takový záznam lze zpochybnit, není důvodná. Městský soud tedy uzavřel, že plně postačující k vyvrácení pochybností o průběhu jednání by byla přítomnost dvou zaměstnanců žalobce ve spojení s tím, že by byl o průběhu jednání sepsán protokol, který by všichni zúčastnění podepsali. Přípustná by byla rovněž preventivní přítomnost videokamery, kterou by mohli pracovníci žalobce zapnout, pokud by v průběhu jednání nastala situace nezbytně si toho vyžadující (například pokud by vyvstal spor o obsah protokolu, případně jej některá ze stran odmítla podepsat). Taková opatření by přitom nezvýšila náklady vzniklé žalobci. V dané věci žalobce pořizoval obrazově-zvukový záznam od počátku jednání, preventivně, nikoli v důsledku například vyhrocené situace nastalé v průběhu jednání. Takový postup podle městského soudu neodpovídal kritériu potřeby a nebyl tak nezbytný ve smyslu § 5 odst. 2 písm. e) zákona.

Ke *kritériu přiměřenosti v užším slova smyslu* městský soud uvedl, že zvolený způsob zpracování osobních údajů považuje za naprosto nepřiměřený, neboť právo subjektu údajů na informační sebeurčení, jakožto součást práva na soukromí, bylo postupem žalobce zcela popřeno v zájmu hypoteticky hrozící malé újmy na právech a oprávněných zájmech žalobce a jeho dvou zaměstnanců; žalobce měl k dispozici mírnější prostředky, jak tato práva a oprávněné zájmy chránit. Městský soud tak uzavřel, že zvolené zpracovávání osobních údajů žalobcem nebylo nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů žalobce či jeho zaměstnanců a nepřiměřeně zasáhlo do práva na soukromí subjektu údajů. Zpracování osobních údajů proto v dané věci nespadá pod výjimku zakotvenou v § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. Pokud se žalobce bránil i tím, že mu v souvislosti s trestními oznámeními vznikají zvýšené náklady na právní zastoupení svých zaměstnanců, městský soud uvedl, že s tím je nutno počítat s ohledem na činnost žalobce a takové náklady nelze minimalizovat preventivním pořizováním kamerových záznamů.

Žalobce se dovolával i toho, že předmětné zpracování osobních údajů naplňuje podmínky podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Městský soud uvedl, že toto ustanovení směřuje na situace, ve kterých dochází k sjednávání, plnění nebo změnám smlouvy a kdy je tudíž nezbytné, aby byly smluvní strany dostatečně určitě identifikovány. Subjekt údajů tedy poskytuje své osobní údaje, jež druhá strana zpracovává, aby bylo sjednání, plnění či změna smlouvy v praxi vůbec uskutečnitelné. V posuzované věci lze sice uvažovat o tom, že osobní údaje byly zpracovány v souvislosti s plněním smlouvy nebo jednáním o její změně, v žádném případě však nelze souhlasit s názorem žalobce, že za tímto účelem bylo nezbytné zpracování osobních údajů kamerovým záznamem. Podle názoru městského soudu se tedy jednání mohlo bez jakýchkoli pochybností odehrát, aniž by z něj byl pořizován obrazově-zvukový záznam.

Žalobce konečně také namítal, že se žalovaný v řízení o rozkladu nevypořádal se všemi námitkami rozkladu, a jeho rozhodnutí je tudíž nepřezkoumatelné. Městský soud konstatoval, že žalobce toto své obecné tvrzení blíže nerozvádí, a nelze se k němu proto, nad rámec již shora uvedeného, podrobněji vyjádřit. Otázkou, zda došlo k překročení mezí zpracování osobních údajů, vytýčených v registračním oznámení, se městský soud nezabýval, neboť tato dílčí námitka s posuzovanou věcí přímo nesouvisí a správní orgány ze svého tvrzení, že žalobce zpracovával údaje nad rámec tohoto oznámení, nic pro danou věc nevyvodily.

Rozsudek městského soudu napadla společnost ČEZ Distribuční služby, s. r. o. (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, kterou opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

K aktivní legitimaci stěžovatel uvedl, že společnost ČEZ Měření, s. r. o., která byla účastníkem správního řízení a řízení o správní žalobě, dne 1. 7. 2013 zanikla na základě projektu fúze sloučením se společností ČEZ Distribuční služby, s. r. o. Všechna práva a povinnosti původní společnosti tak přešly v důsledku fúze na nástupnickou společnost, a to včetně procesních práv a povinností.

Stěžovatel předně namítá nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu, spočívající v přímém rozporu písemného odůvodnění s odůvodněním ústním, vyhlášeným dne 23. 5. 2013. V písemném odůvodnění městský soud uvedl, že je v zásadě přípustné, aby se stěžovatel proti možnému budoucímu zpochybnění průběhu jednání o uzavření dohody zajistil, avšak ztotožnil se závěry žalovaného, že v daném případě plně postačovaly prostředky jiné. V ústním odůvodnění rozsudku však městský soud uvedl, že si lze představit situaci, kdy by jednání subjektu údajů odůvodňovalo pořízení kamerového záznamu i bez souhlasu subjektu údajů, neshodoval se ale s žalovaným v tom, že skutečností, která by opravňovala pořízení kamerového záznamu, byl způsob, jakým jednání následně probíhalo (verbální, fyzický útok); to se totiž podle něj nedá předvídat. Podle ústního odůvodnění rozsudku by skutečností, která by odůvodňovala pořízení kamerového záznamu bez souhlasu subjektu údajů, mohlo být naopak to, co takovému jednání předcházelo, například kdyby měl stěžovatel předchozí negativní zkušenost se subjektem údajů (na předchozích jednáních by vznesl bezprávnou výhrůžku, projevoval by se agresivně ať už slovně či fyzicky, atd.), a to tím spíše v situaci, kdy by stěžovatel argumentoval, že z předchozích jednání s jinými neoprávněnými odběrateli má rovněž negativní zkušenosti. Městský soud konstatoval, že pokud by tyto skutečnosti stěžovatel tvrdil (což údajně neučinil), mohly by být důvodné. Stěžovatel městskému soudu oponuje v tom, že tyto skutečnosti v žalobě namítal a poukazuje na tento markantní rozpor, který má klíčový význam a se kterým se pojí vážné právní důsledky. Jinými slovy, pokud by městský soud neučinil tuto zjevnou chybu a přihlédl ke skutečnostem tvrzeným v žalobě, byly by zde dány důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného, a proto má výše uvedená chyba vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

Stěžovatel nesouhlasí ani s tvrzením městského soudu, že v žalobě nevymezil, kterými otázkami se žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval a z čeho tedy dovozuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí o rozkladu; jen takové rozhodnutí, které reaguje na všechny námitky účastníka řízení, lze hodnotit jako přesvědčivé. Trvá na tom, že v žalobě namítal, že se žalovaný nevypořádal ani s námitkou jednání subjektu údajů jako statutárního orgánu společnosti Kolštejn, s. r. o. (str. 15 žaloby), ani s důkazními prostředky předloženými stěžovatelem, například shrnutím telefonické komunikace (str. 15 žaloby). Dále opakuje, že se žalovaný nevyjádřil k existenci zásahu do osobnostních práv osob podezřelých ze spáchání trestného činu již ve fázi prověřování (str. 21 žaloby) a se závažností zásahu do práv subjektu údajů na straně jedné a stěžovatele a jeho zaměstnanců na straně druhé (str. 22 žaloby), ani s poukazem na chování subjektu údajů ve vztahu k opakovanému udělování a odnímání souhlasu se zpracováním osobních údajů. Jelikož žalovaný nereagoval na všechny námitky stěžovatele, nezjistil dostatečně skutkový stav věci, a dospěl tak k nesprávným závěrům, porušil zásadu materiální pravdy podle § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu. Podle názoru stěžovatele mělo být napadené rozhodnutí zrušeno pro nepřezkoumatelnost podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Dále stěžovatel namítá, že městský soud nesprávně posoudil skutkové okolnosti případu a dospěl k nesprávnému závěru, že stěžovatel zpracovával osobní údaje bez souhlasu subjektu

pokračování

údajů, aniž na něj dopadala výjimka podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. I nadále trvá na tom, že podmínky tohoto ustanovení byly splněny a byl tedy oprávněn zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů.

Stěžovatel předně polemizuje s názorem městského soudu, že subjekt údajů původně udělený souhlas se zpracováním údajů odvolal. Je naopak přesvědčen, že odvolání souhlasu bylo ze strany subjektu údajů nejednoznačné. Subjekt údajů nejprve s pořízováním kamerového záznamu souhlasil, poté však volal svému právníkovi, kterému řekl, že s natáčením nesouhlasí; jen z toho však nelze jednoznačně dovozovat, že svůj souhlas výslovně odvolal. Stěžovatel upozorňuje, že v době, kdy subjekt údajů telefonoval se svým právníkem, zavolal pan M. svému nadřízenému, panu P. V rozhodné době tedy probíhaly dva telefonické hovory, a proto nemohl údajný projev vůle subjektu údajů dojít adresované osobě, panu M., neboť ten zároveň hovořil s panem P. Pan P. následně na hlasitý odposlech instruoval pana M., aby kameru vypnul; v tu chvíli však subjekt údajů s jejím vypnutím nesouhlasil. Je tedy otázkou, od kterého okamžiku nastalo zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů; podle názoru stěžovatele se tak stalo výrazně později, než jak uvedl městský soud. Stěžovatel v rozporu s názorem městského soudu trvá na tom, že subjektu údajů bylo nabídnuto alternativní řešení celé situace, a to vypnutí kamery a ukončení jednání; s tím však subjekt údajů nesouhlasil. Pokud městský soud konstatoval, že žádná srozumitelná nabídka na ukončení jednání nezazněla, nesprávně zjistil skutkový stav věci. Měl-li městský soud skutkový stav k této otázce za nedostatečně prokázaný, mohl doplnit dokazování o výslech pánů M. a K. I kdyby však byl zjištěn přesný okamžik, kdy došlo k odvolání souhlasu, neměnilo by to nic na tom, že podmínky § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů byly splněny.

Dále stěžovatel nesouhlasí se závěry městského soudu, že újma hrozící jeho zaměstnancům a jemu samotnému byla jen hypotetická a že je legitimována veřejným zájmem na ochraně společnosti před pachateli trestné činnosti. Argumentuje předmětem své činnosti, která spočívá ve zjišťování a dokumentování stavu na odběrném místě s tím, že je-li zjištěn neoprávněný odběr, má stěžovatel právo omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu dodávku elektřiny; vztah mezi stěžovatelem a neoprávněným odběratelem má tedy určité zvláštnosti, kterými se odlišuje od klasických obchodněprávních vztahů. Stěžovatel dále popisuje své negativní zkušenosti s neoprávněnými odběrateli, kteří se při vědomosti svého protiprávního jednání často chovají agresivně; často pak zpochybňují i platnost uzavřených dohod, podávají žaloby, stížnosti a zjevně nedůvodná trestní oznámení. Takové jednání generuje soudní spory a zasahuje do osobnostních práv jeho zaměstnanců, včetně pokusů o jejich kriminalizaci. S tím je spojena i nežádoucí medializace těchto případů a poškozování dobré pověsti stěžovatele. Z těchto důvodů si stěžovatel dne 7. 4. 2008 zaregistroval u žalovaného používání kamerového systému jako prostředku k ochraně svého majetku a svých zaměstnanců. K tomuto postupu nicméně přistoupil až poté, co nenacházel jiný způsob, jak řešit uvedené potíže s neoprávněnými odběrateli. Dodává, že kamerový záznam slouží orgánům činným v trestním řízení jako objektivní důkaz toho, že zaměstnanci stěžovatele se nezákonného jednání nedopustili (v této souvislosti popsal konkrétní, široce medializovaný případ trestního stíhání jeho zaměstnanců v letech 2008 až 2012, který skončil zproštěním obžaloby).

V nyní projednávaném případě docházelo ze strany statutárního orgánu neoprávněného odběratele (tj. pana L.) k vysoce agresivnímu chování. Ke slovní agresi docházelo již při telefonických hovorech (pan L. zastrašoval zaměstnance stěžovatele podáním trestního oznámení, pokud nebude odběrné místo neprodleně připojeno). Agresivita subjektu údajů je patrná i ze samotného kamerového záznamu, kde pan L. říká, že podá trestní oznámení na zaměstnance a na „celý ČEZ“, že „to předá tisku“, a že dohodu sice podepíše, ale bude ji poté zpochybňovat ve spolupráci se svým právníkem a „předá to soudu“. Podezření, že subjekt údajů

bude po uzavření dohody podnikat právní kroky k jejímu zneplatnění, bylo tedy naprosto odůvodněné. Stěžovatel je nadto přesvědčen, že v důsledku jednání subjektu údajů byla přímo ohrožena osobnostní práva všech tří zaměstnanců stěžovatele (pánů M., P. a K.), konkrétně právo na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst a jméno a právo na ochranu zdraví (čl. 7 a 10 Listiny a § 11 občanského zákoníku). Jednáním subjektu údajů byla ohrožena i práva stěžovatele, a to právo na ochranu dobré pověsti a také jeho majetková práva, neboť vydává nemalé finanční částky na právní zastoupení svých zaměstnanců. To, že v nyní souzené věci nebylo do těchto práv jednáním subjektu údajů zasaženo podáním trestního oznámení, přičítá stěžovatel výlučně pořízení kamerového záznamu, který dokládá korektnost jednání jeho zaměstnanců. U pánů M. a P. však došlo k dokonatému zásahu do jejich práva na důstojnost a čest, neboť subjekt údajů je po telefonu urážel. Pořízením záznamu se stěžovatel bránil pokračujícímu zásahu do práva na důstojnost a čest svých zaměstnanců. Podle stěžovatele tedy jednoznačně existovalo bezprostřední ohrožení práv zaměstnanců stěžovatele a byl tak naplněn jeden z předpokladů pro aplikaci § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů.

Stěžovatel nesouhlasí ani s názorem městského soudu, že pořízením kamerového záznamu mohlo být zasaženo do práva na soukromí subjektu údajů. Trvá na tom, že ze strany subjektu údajů nešlo o projev osobní povahy, neboť se jednalo o obchodní jednání, při kterém pan L. vystupoval jako statutární orgán právnické osoby; nemohl být tedy zasažen na svém právu na ochranu soukromí. Na podporu své argumentace odkazuje stěžovatel na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, a uvádí, že skutečnost, že se nejednalo o projev osobní povahy, je důležitým výkladovým vodítkem, svědčícím pro závěr, že zásah do soukromí subjektu údajů pořízením kamerového záznamu vůbec nenastal, popřípadě byl pouze minimální. Patří-li do osobnostních práv podle § 11 občanského zákoníku i právo na ochranu soukromí a osobního života, je stěžovatel přesvědčen, že při výkladu § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů je třeba vycházet z obecného vymezení těchto práv a z výkladových právních názorů soudů. Nahráváno bylo jednání o náhradě škody způsobené neoprávněným odběrem elektrické energie, a nemohlo se tedy jednat o pořízení dat vztahujících se k osobnímu a soukromému životu subjektu údajů; účelem pořizování kamerového záznamu bylo výlučně zdokumentování obchodního jednání. Výklad § 11 a § 12 občanského zákoníku je dle názoru stěžovatele třeba respektovat i proto, že zákon o ochraně osobních údajů je doplňkem občanskoprávní úpravy všeobecných osobnostních práv.

Pokud jde o tzv. *testu proporcionality*, který provedl městský soud, stěžovatel je přesvědčen, že i kdyby snad mohlo dojít k zásahu do osobnostních práv pana L., je třeba zájem na ochraně osobnostních práv zaměstnanců stěžovatele, zájem na ochraně jeho majetkových práv i dobré pověsti upřednostnit, v porovnání s právem na ochranu soukromí subjektu údajů, který navíc vystupoval jako statutární orgán právnické osoby. Jednalo-li by se vůbec o kolizi práva na soukromí a práva na osobní život subjektu údajů (čl. 10 odst. 2 Listiny) na straně jedné, a práva na soukromí, osobní život, důstojnost, čest, dobrou pověst a jméno a nedotknutelnost zaměstnanců stěžovatele (čl. 10 odst. 1, 2 a čl. 7 odst. 1 Listiny), jakož i práva na dobrou pověst a majetek stěžovatele (čl. 10 a 11 Listiny) na straně druhé, je stěžovatel přesvědčen, že pro užití § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů byly splněny všechny podmínky *testu proporcionality*.

Ve vztahu k *principu vhodnosti* stěžovatel uvádí, že byl dodržen, neboť kamerové záznamy se pořizují v případě existence přímé hrozby podání lživého trestního oznámení, tj. přímé hrozby spáchání trestného činu krivého obvinění. Trestní řízení zahájena na podkladě podaných trestních oznámení jsou v praxi velmi rychle ukončována odložením věci poté, co je orgánům činným v trestním řízení předložen kamerový záznam; plní tedy preventivní funkci, neboť zabraňují

pokračování

podávání živých trestních oznámení. Stejně tak se děje v případech žalob zpochybňujících platnost uzavíraných dohod o uznání dluhu. V dané věci subjekt údajů dokonce deklarované trestní oznámení ani nepodal; lze usuzovat, že jej odradila právě existence kamerového záznamu. V praxi dochází často také k verbálním útokům po telefonu; ty zpravidla nepokračují při osobním jednání, pokud je pořizován záznam. Stěžovatel je tak na rozdíl od městského soudu přesvědčen, že pořizování kamerového záznamu je způsobilé odradit neoprávněné odběratele od vyslovování urážek vůči jeho zaměstnancům.

Městský soud připustil, že důvodem k pořízení kamerového záznamu z jednání by mohla být situace, kdy dojde k fyzickému napadení zaměstnanců stěžovatele. Městský soud však nesprávně zjistil skutkový stav věci, neboť z obsahu správního spisu vyplynulo, že se zaměstnanci stěžovatele fyzického napadení důvodně obávali, protože subjekt údajů mimo kameru sdělil výhrůžku, že „*by viděli, kdyby tam neměli kameru*“, a vyhrožoval rozbitím kamery. Pokud by měla být kamera zapnuta až v okamžiku fyzického napadení, pak by se to ani jednomu ze zaměstnanců nemuselo v takové vyostřené situaci podařit, tudíž by sledovaný cíl a účel nemohl být naplněn.

Stěžovatel dále trvá i na tom, že už samotné trestní oznámení může přivodit prověřovaným osobám újmu na jejich právech. Nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2006, sp. zn. IV. ÚS 428/05, je totiž třeba vztáhnout nejen na fázi vyšetřování, nýbrž i na fázi prověřování, a to minimálně za situace, kdy je osoba podezřelá již od samého počátku jednoznačně určena. V této souvislosti odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 6. 2006, sp. zn. IV. ÚS 335/05, a ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04. Stěžovatel zastává názor, že již samotné prověřování, tj. zahájení úkonů orgánů činných v trestním řízení proti konkrétní osobě, je zásahem do osobnostních práv takové osoby, a to zásahem podstatným a nevratným. Poukazuje přitom na značnou medializaci těchto kauz již ve fázi prověřování. Při hromadném trestním oznámení podaném JUDr. R. v roce 2008, které mělo za následek tříleté trestní stíhání zaměstnanců stěžovatele, měl každý možnost se dozvědět přesnou identifikaci všech osob (včetně bydliště a rodného čísla) krivě nařčených tímto trestním oznámením. Stěžovatel tvrdí, že v nyní projednávaném případě zásah do osobních práv jeho zaměstnanců bezprostředně hrozil.

Městský soud nezohlednil fakt, že žalovaný porušil zásadu volného hodnocení důkazů, když vůbec nepřihlédl ke svědecké výpovědi pana M. ani ke shrnutí telefonické komunikace, ze kterých vyplývá slovní agrese subjektu údajů do telefonu, a navzdory těmto důkazům vyhodnotil, že princip vhodnosti nebyl naplněn. Tento závěr nepostavil žalovaný na žádných důkazech, čímž porušil § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu. Žalovaný zjevně vycházel pouze z obsahu kamerového záznamu (svědeckou výpověď pana M. o agresivním chování subjektu údajů mimo prostory kanceláří považoval zřejmě za nevěrohodnou), nepřihlédl ke konkrétním okolnostem případu a činil pouze obecné závěry o možnostech zásahu do práv subjektu údajů. Žalovaný tak porušil i § 2 odst. 4 správního řádu. Přitom právě z telefonních hovorů bylo patrné, že se subjekt údajů choval agresivně, a bylo tak doloženo zvýšené riziko, že při osobním jednání mohou verbální útoky pokračovat, gradovat či přerůst v útoky fyzické. Kamerový záznam pak dokládá, že přesně k tomu i došlo. Žalovaný i městský soud pochybili, pokud nezrušili správní rozhodnutí prvního stupně ani nedoplňovali dokazování o důkaz výsledkem svědků - pánů P. či K. Pánové M., P. i K. jsou dlouhodobými zaměstnanci stěžovatele se zkušenostmi z jednání s neoprávněnými odběrateli, a proto byli oprávněně přesvědčeni o bezprostředním ohrožení svých osobnostních práv. Naopak žalovaný své tvrzení o absenci bezprostředního ohrožení osobnostních práv zaměstnanců stěžovatele neopřel o žádné důkazy.

Městský soud mohl skutková zjištění doplnit postupem podle § 77 odst. 2 s. ř. s., pokud měl za to, že některé skutečnosti nebyly dostatečně prokázány. Nabízela se zejména

možnost doplnit dokazování o záznamy telefonní komunikace, o výslechy pana P., který se subjektem údajů komunikoval po telefonu, a pana K., který se účastnil jednání a doprovázel subjekt údajů k autu, či o opětovný výslech pana M. Pokud to městský soud neučinil a konstatoval, že z výpovědi pana M. nelze zhodnotit agresivitu subjektu údajů a že ve vztahu k panu P. se jedná o svědectví z druhé ruky, pak zatížil řízení vadou.

Stěžovatel nesouhlasí ani s názorem městského soudu, že subjekt údajů nemohl stěžovateli vyhrožovat podáním trestního oznámení, jelikož se pouze ohrazoval proti jednání, které považoval za protiprávní. Upozorňuje, že subjekt údajů byl prokazatelně agresivní osobou a zastrašoval zaměstnance stěžovatele podáním trestního oznámení, což naplňuje skutkovou podstatu trestného činu vydírání (viz rozhodnutí Nejvyšší soudu ze dne 23. 2. 2011, sp. zn. 3 Tdo 119/2011). Již pohrůžka podáním trestního oznámení (i kdyby bylo oprávněné) je totiž trestným činem, pokud se jí snaží pachatel dosáhnout toho, aby osoba, které hrozí, něco konala či opominula.

Tvrzení městského soudu, že je mu z úřední činnosti známo, že ne v každém případě je neoprávněný odběr prokázán, stěžovatel považuje pro nyní projednávaný případ za irrelevantní, neboť v tomto případě o neoprávněný odběr skutečně šlo. Stěžovatel dále popírá, že by k neoprávněným odběratelům přistupoval z mocenské pozice, naopak se snaží s nimi jednat jako se smluvními partnery.

I ve vztahu k *principu potřebnosti* je stěžovatel přesvědčen o jeho naplnění. Opakuje, že zde existovala reálná hrozba zasažení do osobnostních práv jeho zaměstnanců ze strany agresivní osoby, přičemž dosáhnout ochrany těchto práv za použití jiných prostředků nebylo možné. Žalovaný ani městský soud neopřeli závěr o absenci reálné hrozby o žádná konkrétní skutková zjištění. Zde stěžovatel opětovně odkazuje na agresivitu subjektu údajů a na opakované vyhrožování podáním trestního oznámení již v telefonní komunikaci. Závěr městského soudu, že ohrožení práv zaměstnanců stěžovatele bylo pouze hypotetické, tedy neobstojí a neodpovídá ani smyslu § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. Pro naplnění podmínek tohoto ustanovení není třeba dokonání zásahu do práv a právem chráněných zájmů správce osobních údajů, nýbrž postačuje jejich pouhé ohrožení. Již v případě ohrožení je tedy možno postupovat podle tohoto zákonného ustanovení, aby bylo zabráněno dokonání zásahu do práv; opačným výkladem by došlo k porušení obecné povinnosti předcházet škodám. Zaměstnanci stěžovatele nahrávali subjekt údajů po celou dobu, neboť se důvodně obávali fyzického napadení, což vyplynulo z toho, co jim subjekt údajů sdělil mimo kameru. Pokud městský soud vycházel z toho, že subjekt údajů nebyl zvýšeně agresivní, a nebylo tedy nutno jeho osobu nahrávat na kameru, porušil zásadu materiální pravdy, uvedenou v § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

K alternativním způsobům, kterými lze řešit neoprávněný odběr, stěžovatel uvedl, že o uzavření dohod při osobním jednání usilují samotní neoprávněný odběratelé. Pokud by měl být na jednání přítomen větší počet zaměstnanců stěžovatele, nepřipustně by to zatížilo samotného neoprávněného odběratele, neboť ten je povinen uhradit provozovateli přenosové soustavy veškeré vzniklé náklady. Stěžovatel je přesvědčen, že kamerové záznamy lze s ohledem na zásadu volného hodnocení důkazů a s ohledem na hodnocení věrohodnosti důkazů považovat za důkaz věrohodnější než výpověď svědka či obviněného. Kdyby kamerový záznam nebyl pořízen, důkazní situace bude stát na dvou protichůdných tvrzeních; kamerový záznam je jediný důkazní prostředek způsobilý orgánům činným v trestním řízení prokázat nezávadnost jednání zaměstnanců stěžovatele. Prostý zvukový záznam či výpověď dvou přítomných zaměstnanců (eventuelně se sepsaným protokolem o jednání) shledává stěžovatel jako nedostatečné důkazy k prokázání nezávadnosti průběhu jednání. Ze zvukového záznamu není patrné, kdo s útokem začal, jak probíhal atd. Pokud žalovaný dospěl k závěru, že zvolené opatření není nezbytné

pokračování

pro dosažení cíle, porušil zásadu legality podle čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny a § 2 odst. 1 správního řádu. Městský soud měl pro tuto vadu napadené rozhodnutí zrušit; sám pak tuto otázku také nesprávně posoudil.

Ve vztahu k *principu přiměřenosti v užším smyslu* stěžovatel opakuje svou předchozí argumentaci především v tom směru, že újma jeho zaměstnancům nebyla hypotetická a že zásah bezprostředně hrozil. Stěžovatel chápe veřejný zájem na ochraně společnosti před pachateli trestné činnosti; lživé trestní oznámení však veřejný zájem nenaplňuje. Jeho zaměstnanci se trestného činu nedopustili, a proto by měl převážet zájem na ochraně jejich osobnosti. Intenzita zásahu do práv subjektu údajů byla podle stěžovatele minimální, a to i s ohledem na to, že kamerové záznamy jsou řádně zabezpečeny a nemohou se dostat do nepovolaných rukou; jejich použití je možné jen pro účely uvedené v registraci. Závažnost zásahu do práv je třeba hodnotit z hlediska intenzity zásahu, ovšem je nutno zohlednit i to, že na jedné straně stojí práva subjektu údajů a na druhé straně hrozí daleko intenzivnější zásah do osobnostních práv tří zaměstnanců i do práv samotného stěžovatele.

Stěžovatel konečně nesouhlasí ani se závěrem městského soudu, že pořizování kamerového záznamu nesníží náklady stěžovatele na právní zastoupení svých zaměstnanců; tyto náklady jsou totiž zvyšovány právě délkou trvajících trestních řízení a tím je i prohlubován zásah do osobnostních práv zaměstnanců. Nemožnost prokázání platnosti uzavíraných dohod pak zasahuje do dobré pověsti stěžovatele, neboť je veřejností vnímán jako instituce, která vydírá a utlačuje odběratele a postupuje protizákonně.

Stěžovatel tak shrnuje, že napadené rozhodnutí je protizákonné pro porušení § 2 odst. 1, eventuálně odst. 2 a 4, § 3, § 50 odst. 3 a 4, § 68 odst. 3 a § 89 odst. 2 správního řádu, čl. 2 odst. 2 Listiny a čl. 2 odst. 3 Ústavy, a mělo být proto městským soudem zrušeno.

V kasační stížnosti stěžovatel nesouhlasí ani s názorem městského soudu, že zpracování osobních údajů nespadlo pod výjimku podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů. Subjekt údajů totiž na jednání vystupoval jako statutární zástupce společnosti, která byla ve smluvním vztahu ke stěžovateli. Uzavření dohody o náhradě škody nelze považovat za běžné obchodní jednání, jak plyne z povahy neoprávněného odběru, nýbrž jde o zajištění kompenzace následku protiprávního stavu. Dohoda o uznání dluhu je uzavírána jako smlouva s distributorem elektrické energie a jednání o jejím uzavření bylo uskutečněno na žádost subjektu údajů. Subjekt údajů celou dobu opakoval, že dohodu podepíše, ale pak bude věc řešit se svým právníkem, což nelze vyložit jinak, než že zde hrozil spor o platnost uzavírané dohody. V těchto sporech je velice těžké prokázat, že smlouvy byly uzavřeny platně, při absenci tísne a nátlaku, a že je opravdu podepsal odběratel (stěžovatel v této souvislosti odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01). Kamerový záznam byl pořizován s ohledem na to, že z hlediska zásady volného hodnocení důkazů se jeví jako pravděpodobné, že bude považován za věrohodnější důkaz než výpověď svědka či obviněného. Podle stěžovatele je tedy zřejmé, že osobní údaje byly zpracovávány rovněž za účelem plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy, uskutečněné na návrh subjektu údajů.

Jako důkazy ke svým tvrzením stěžovatel navrhl listiny, které jsou součástí správního spisu, a dále navrhl vyléchnout svědky M., K. a P.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl kasační stížnost odmítnout, případně zamítnout. Domnívá se, že kasační stížnost byla podána osobou zjevně neoprávněnou a analogicky odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2009,

č. j. 8 Afs 56/2007 – 479, publikovaný pod č. 2295/2011 Sb. NSS (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), který se zabýval obecně otázkou přechodu deliktovní odpovědnosti právnické osoby. Podle žalovaného nedošlo k přechodu odpovědnosti za správní delikt, a proto ani nemohlo dojít k procesnímu nástupnictví. Povaha soudního přezkumu rozhodnutí o správním deliktu neumožňuje zohlednit procesní nástupnictví. Pokud by například soud zrušil sankční rozhodnutí, správní orgán by musel řízení zastavit z důvodu zániku odpovědného subjektu. Žalovaný se dále stručně vyjádřil k některým kasačním důvodům; mimo jiné poukázal na to, že stěžovatel bezdůvodně vychází z toho, že má jisté privilegované postavení a že jeho zaměstnanci mají právo na ochranu osobnostních práv, zatímco jiné osoby jednající jménem právnické osoby (pan L.) taková práva nemají. Konstatuje, že je otázkou, zda rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, ob stojí ve světle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a odkazuje na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Niemietz proti Německu* ze dne 16. 12. 1992, č. 13710/88, bod 29. Žalovaný se dále plně ztotožnil se závěry městského soudu ohledně jím provedeného *testu proporcionality*. Stěžovatel svou argumentaci zakládá na spekulativním tvrzení o vydírání svých zaměstnanců, které však není ničím podloženo. Ve vztahu k § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů žalovaný poukazuje na to, že stěžovatel záměrně opomíjí skutečnost, že zpracování osobních údajů tímto způsobem musí být nezbytné; pořízení obrazového a zvukového záznamu není v žádném případě přiměřené. Pokud jde o důkazní břemeno v civilním řízení, tak neplatnost uzavřené dohody by musel prokázat ten, kdo se jí dovolává.

Stěžovatel v replice k vyjádření žalovaného konstatoval, že aktivně legitimován k podání kasační stížnosti je a odkázal na postup podle § 107 odst. 3 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s. Je přesvědčen, že žalovaným odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu nelze v dané věci aplikovat, neboť ten se týkal situace, kdy k zániku subjektu došlo v průběhu správního řízení. V nyní projednávaném případě došlo k zániku společnosti ČEZ Měření, s. r. o., až po právní moci napadeného správního rozhodnutí a přechod práv a povinností na stěžovatele nastal až v průběhu řízení soudního. Odkazuje přitom na úpravu právního nástupnictví v jiných zákonech, které jej umožňují (zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití). Stěžovatel se dále ohradil proti některým tvrzením žalovaného ve vyjádření ke kasační stížnosti. Zpracování osobních údajů podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů považuje za nezbytné, neboť slouží jako důkaz při následném rozporování platnosti uzavřené smlouvy. Zároveň dodal, že ačkoliv je prokázání tísně při uzavírání dohod právě na straně odběratele, který se domáhá vyslovení neplatnosti dohody, v mnoha případech toto důkazní břemeno soudy přenášejí na stěžovatele.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 3, věty před středníkem s. ř. s., a § 109 odst. 4, věty před středníkem s. ř. s., a ve věci rozhodl bez nařízení jednání, v souladu s ustanovením § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval výhradami žalovaného k nedostatku aktivní legitimace stěžovatele k podání kasační stížnosti; žalovaný je totiž přesvědčen, že na stěžovatele nepřešla odpovědnost za správní delikt, kterého se měla dopustit společnost ČEZ Měření, s. r. o. Dle jeho názoru byla tedy kasační stížnost podána osobou zjevně neoprávněnou.

Nejvyšší správní soud tento názor nesdílí, a to i přes to, že obě správní rozhodnutí vydaná v této věci jsou rozhodnutími sankční povahy, tedy rozhodnutí *in personam*.

pokračování

Není pochyb o tom, že ve správním trestání se obecně uplatňují základní zásady trestání soudního (viz například rozsudek tohoto soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 Afs 17/2007 - 135, publikovaný pod č. 1338/2007 Sb. NSS). Platí-li tedy v trestněprávní doktríně zásada, že každá delikttní odpovědnost, respektive sankce s ní spojená, je imanentně spojena s osobou pachatele, pak i v oblasti správního trestání musí obecně platit, že zánikem delikventa zaniká jeho sankční odpovědnost i případná (již uložená) povinnost výkonu uložené sankce. Tato odpovědnost, respektive povinnost podrobit se uložené sankci, proto nemůže přecházet na právního nástupce zaniklého delikventa.

Uvedená obecná zásada nicméně neplatí bezvýhradně. Výjimku představují především případy, kdy přechod odpovědnosti za správní delikt vyplývá přímo ze zákona (srov. například ustanovení § 22b odst. 6 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže). Druhou výjimku lze dovodit z judikatury, a to jak z rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, tak i rozhodnutí českých soudů, které ji reflektují. S jistým zjednodušením lze konstatovat, že ve smyslu této judikatury může odpovědnost za správní delikt přejít i na právního nástupce zaniklé právnické osoby, pokud tento nástupce fakticky převzal personální a majetkový substrát původního subjektu a pokračuje v jeho původní činnosti, lze-li současně dovodit, že důvodem zániku původní právnické osoby byla primárně snaha vyhnout se uložení správní sankce. Tento přístup, založený na principu právem neaprobovaného zneužití práva, se konstantně uplatňuje ve věcech soutěžního práva, nelze jej však principiálně odmítnout ani v případech, které nejsou podřízeny této úpravě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2009, sp. zn. 8 Afs 56/2007).

O žádný z takových případů se nicméně v nyní projednávané věci nejedná a při posuzování možného přechodu veřejnoprávní povinnosti uložené právnímu předchůdci stěžovatele (coby podmínky pro přiznání aktivní věcné legitimace k podání kasační stížnosti) je tedy třeba vycházet z výše uvedeného obecného pravidla o její nepřenositelnosti. Praktickým důsledkem zániku postihovaného subjektu v průběhu řízení je nutnost zastavení takového řízení, neboť zde není nikdo, s kým by v řízení mohlo být pokračováno. Dojde-li k zániku právnické osoby až po pravomocném skončení řízení o správním deliktu, nelze uloženou sankci vykonat na jejím právním nástupci. V obou zmiňovaných případech tedy řízení o správním deliktu, vedené s právním předchůdcem právnické osoby, nikterak nezasahuje do právní sféry tohoto nástupce a nesvědčí mu tedy aktivní legitimace k vyvolání některého z řízení ve správním soudnictví, uvedených v části třetí s. ř. s.

V souzené věci je však skutková a potažmo právní situace značně specifická, neboť na stěžovatele přešlo jmění původního žalobce (společnosti ČEZ Měření, s. r. o., zaniknuvší k 1. 7. 2013) teprve po skončení správního řízení a dokonce až po skončení řízení před městským soudem (25. 6. 2103), a to na základě projektu fúze sloučením ze dne 19. 3. 2013. Právní předchůdce stěžovatele přitom již v mezidobí uloženou sankci uhradil.

Stěžovatel se tedy danou kasační stížností nesnaží ve svém důsledku vyhnout zaplacení sankce uložené jeho předchůdci (neboť ta již byla konzumována); v takovém případě by, jak již bylo uvedeno, aktivně legitimován nebyl, neboť uloženou pokutu by hradit nemusel. Stěžovatel naopak ve prospěch své aktivní legitimace argumentuje tím, že převzal veškerá aktiva i pasiva zaniklé společnosti ČEZ Měření, s. r. o., což v kontextu dané věci znamená, že převzatá aktiva jsou menší o částku 15 000 Kč, představovanou zaplacenou pokutou. Pokud by se mu podařilo docílit soudní cestou odklizení příslušného sankčního rozhodnutí, byla by pokuta zaplacená bez právního důvodu a měl by tak, jako univerzální sukcesor, právo na její vrácení (převzatá aktiva by se o tuto částku navýšila). Tuto argumentaci považuje Nejvyšší

správní soud za akceptovatelnou, neboť stěžovatel plausibilně tvrdí, že v důsledku nezákonně vydaného správního rozhodnutí došlo k zásahu do jeho majetkové sféry. Nastala-li by popsaná situace v mezidobí od právní moci sankčního rozhodnutí do uplynutí lhůty k podání žaloby proti němu, stěžovatel by splňoval podmínky pro přiznání aktivní legitimace k podání žaloby ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť by bylo možné dovodit, že byl tímto správním rozhodnutím „*zkrácen na svých právech*“. Není proto dán žádný důvod, proč by mu neměla být přiznána aktivní věcná legitimace k podání kasační stížnosti, vstoupil-li do práv původního žalobce až po právní moci rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o správní žalobě proti takovému rozhodnutí. Z těchto důvodů proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že věcnému projednání kasační stížnosti nic nebrání.

Pokud jde o samotné kasační námitky, stěžovatel v samém úvodu kasační stížnosti namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, a to ve více směrech. Z povahy věci se Nejvyšší správní soud zabýval těmito námitkami na prvním místě, neboť setrvale judikuje, že zpravidla teprve poté, dospěje-li k závěru, že napadené rozhodnutí přezkoumatelné je, může se zabývat dalšími stížnostními námitkami (viz například rozsudek ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 - 105, publikovaný pod č. 617/2005 Sb. NSS).

Nepřezkoumatelnost má v první řadě spočívat v rozporu mezi písemným vyhotovením a ústním odůvodněním rozsudku, které městský soud přednesl při jeho vyhlášení dne 23. 5. 2013 [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Zde je nutno připustit, že rozhodovací praxe tohoto soudu poněkud kolísá v tom, jak na deficity tohoto typu nahlížet, tedy zda představují nepřezkoumatelnost tak, jak ji definuje ustálená judikatura (viz například rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, a ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64), nebo zda mají být zahrnuty do množiny tzv. „*jiných vad řízení před soudem*“. Tato judikaturní nejednotnost ovšem pro věcné posouzení jednotlivých námitek, představujících se jako důvody nepřezkoumatelnosti, nemůže mít žádný vliv; ostatně nepřezkoumatelnost je jen jednou z forem procesních pochybení, která mohou vyvolat nezákonnost rozhodnutí [srov. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Podle ustanovení § 157 odst. 2 *in fine* o. s. ř., ve spojení s § 64 s. ř. s. (podle kterého, nestanoví-li s. ř. s. jinak, se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně použijí ustanovení první a třetí části o. s. ř.), musí být odůvodnění uvedené v písemném vyhotovení rozsudku v souladu s vyhlášeným odůvodněním. Vyjádřil-li městský soud při ústním jednání obecnou myšlenku, že oprávněným důvodem pro pořízení kamerového záznamu bez souhlasu subjektu údajů mohlo být i to, co jednání předcházelo (například negativní zkušenost stěžovatele se subjektem údajů), pak formulace uvedená v písemném odůvodnění rozsudku, že (parafrázováno) ochrana a prevence proti případnému zpochybnění průběhu jednání je v zásadě přípustným důvodem pro pořízení kamerového záznamu (přestože v konkrétním případě postačovaly prostředky mírnější), zachovává původní myšlenkovou podstatu toho, co bylo řečeno při ústním vyhlášení rozsudku. Nejvyšší správní soud je proto přesvědčen, že příkazu uvedenému v § 157 odst. 2 o. s. ř. městský soud dostal, neboť obě formulace, které stěžovatel v kasační stížnosti cituje, nejsou ve vzájemném rozporu a naopak se doplňují.

V návaznosti na tvrzený rozpor ústního a písemného vyhotovení rozsudku napadá stěžovatel závěr městského soudu, že v žalobě údajně nijak netvrdil, že by měl na základě předchozích jednání s jinými neoprávněnými odběrateli negativní zkušenosti; namítá, že tento závěr je v příkrém rozporu s obsahem žaloby. Nejvyšší správní soud k této námitce uvádí, že stěžovateli lze dát za pravdu předně v tom, že městský soud při ústním vyhlášení

pokračování

napadeného rozsudku skutečně konstatoval, že pokud by stěžovatel v podané žalobě uvedl, že v minulosti měl s neoprávněnými odběrateli negativní zkušenosti (spočívající ve verbální či fyzické agresi nebo ve zpochybňování okolností týkajících se uzavření smlouvy), mohly by být jeho námitky důvodné (viz časový úsek cca 46:00 až 48:00 minuty záznamu z jednání). Jak již bylo osvětleno výše, přestože se taková či shodně vyznívající pasáž neobjevuje v písemném odůvodnění rozsudku, důležitost této dílčí úvahy tím není nijak umenšena a je třeba ji pojmut jako argument, na němž je výrok napadeného rozsudku vystaven.

V konkrétní rovině pak Nejvyšší správní soud dává stěžovateli za pravdu v tom, že stěžovatel skutečně na více místech podané žaloby negativní zkušenost i s jinými subjekty údajů namítal (byť na některých místech toliko v obecné rovině). Například na straně šesté v odstavci třetím žaloby se uvádí, že „(...) v naprosté většině všech případů je možno z průběhu předchozího jednání o náhradě škody s neoprávněným odběratelem (...) důvodně usuzovat, že by se tento odběratel mohl po uzavření dohody o uznání dluhu chovat, jak již bylo výše popsáno, tedy napadat jak platnost dohody, tak především oprávněnost a korektnost jednání jednotlivých zaměstnanců žalobce, v krajním případě také fyzicky napadnout zaměstnance žalobce. V takovém případě je pak možno útoky ze strany neoprávněného odběratele považovat za zásadní zásahy do osobnostních práv zaměstnanců žalobce, potažmo pak do práva na dobrou pověst žalobce, a v neposlední řadě je nutno na ně nahlížet jako na zásahy do majetku žalobce, který následně vydává nemalé finanční prostředky na právní zastoupení svých zaměstnanců v dlouho trvajících sporech či přímo v rámci trestních řízení, i na právní zastoupení žalobce jako takového.“ Obdobně stěžovatel na straně osmé v odstavci třetím vysvětluje, že „je (...) častým objektem útoků ze strany neoprávněných odběratelů, v jejichž případech se velice často a stejně tomu tak je zřejmé i v předmětném případě – jedná o zloděje elektriny. Přitom žalobce se registroval jako správce osobních údajů po dlouhodobých zkušenostech s neoprávněnými odběrateli. K porušení záznamů kamerou tedy přistoupil až ve chvíli, kdy nenacházel jiné řešení problematiky neustále napadaných zaměstnanců žalobce, kteří v důsledku opakovaných zásahů do svých osobnostních práv končili své pracovní poměry k žalobci.“ (taktéž strana dvacátá druhá odstavce druhý). Přímou ve vztahu k jednání o náhradě škody s panem L. stěžovatel v žalobě uvedl, že „[p]ři veškerých pokusech o dohodnutí schůzky po telefonu docházelo k slovnímu napadání jednotlivých zaměstnanců žalobce. V telefonických rozhovorech pan L. vybrožoval podáním trestního oznámení, pokud nebude jeho odběrné místo neprodlené připojeno. (...) Jak je patrné ze záznamu, pan L. dokonce přímo říká, že podá trestní oznámení na pana M., jeho kolegu a na celý ‚ČEZ‘ a dále že sice dohodu podepíše, ale že s jejím obsahem nesouhlasí a bude po jejím uzavření řešit celou věc se svým právníkem.“ [citováno Nejvyšším správním soudem při zachování stěžovatelem zvolené interpunkce].

Z citovaných částí žaloby tedy zřetelně vyplývá, že stěžovatel na minulé negativní zkušenosti s jinými subjekty údajů v žalobě upozorňoval; zmínil, že docházelo nejen k fyzickým a verbálním útokům, ale i ke zpochybňování průběhu kontraktačního procesu či dokonce k podávání trestních oznámení na jednotlivé zaměstnance. Je nicméně třeba pro úplnost poznamenat, že ani tento deficit, spočívající v opomenutí části žalobní argumentace a konsekventním vyvození nepřesvědčivých a diskutabilních právních závěrů o věci samé, nepředstavuje nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí tak, jak je definována v ustálené judikatuře, ale onu jinou vadu řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], o jejíž povaze bylo v obecné rovině pojednáno výše. Zbývá potom posoudit, zda opomenutí výše uvedené žalobní argumentace mohlo představovat natolik zásadní procesní deficit, aby mohl mít za následek nezákonnost napadeného rozsudku; Nejvyšší správní soud již setrvale judikuje, že o vadu řízení, jež by způsobovala nezákonnost rozhodnutí, se nejedná, byl-li by konečný výrok stejný i v případě, kdy by k vadě nedošlo (srov. rozsudek ze dne 14. 10. 2005, č. j. 6 Ads 57/2004 - 59). V návaznosti na tento ustálený přístup dospěl k závěru, že uvedená vada do stěžovatelovy právní sféry dopadá, neboť sám městský soud připustil, že pokud by stěžovatel v žalobě namítal předchozí negativní zkušenosti se subjekty údajů, nelze vyloučit, že by na stěžovatelovo jednání, které žalovaný kvalifikoval jako správní

delikt podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, mohlo být pohlíženo jiným způsobem. Předmětná vada řízení před městským soudem tedy představuje naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Stěžovatel dále brojí proti názoru městského soudu, že v žalobě dostatečně konkrétně nevymezil, kterými otázkami se žalovaný ve svém rozhodnutí nezabýval; k takto obecně formulovaným námitkám nepřezkoumatelnosti se pak městský soud odmítl detailně vyjádřit a v závěru svého rozsudku konstatoval, že rozhodnutí žalovaného přezkoumatelné je. Jinými slovy, stěžovatel v mnoha směrech nesouhlasí s městským soudem v tom, že rozhodnutí žalovaného podalo dostatečnou, jasnou a srozumitelnou odpověď na rozkladové námitky a že reakce žalovaného odrážely jejich pravou podstatu. V těchto případech tak dochází k prolínání stížnostního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., s důvodem podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., eventuelně s důvodem podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z hlediska projednatelnosti tohoto stížnostního bodu však tento fakt není relevantní, neboť Nejvyšší správní soud již dlouhodobě setrvává na postoji, že podrázení kasačních námitek pod důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. je primárně úkolem soudu (viz například rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 – 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud z podané žaloby zjistil, že stěžovatel nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného skutečně namítal, a to ve více směrech. V některých případech poměrně konkrétně vyjádřil, jakými deficity druhostupňové rozhodnutí trpí (například tam, kde žalovanému vytýkal, že se nevypořádal se všemi navrženými důkazními prostředky), jinde ustal na pouhých obecných konstatováních [například na straně patnácté v odstavci prvním pouze uvedl, že „(...) žalovaný svůj závěr o absenci reálné hrozby neopřel o žádná konkrétní skutková zjištění.“]. Lze tak uznat, že městský soud, který v závěru napadeného rozsudku uzavřel, že „[ž]alovaný se zabýval všemi námitkami žalobce a byl je jeho argumentace, jak soud shora uvedl, místy na první pohled poněkud nejednoznačná, tato skutečnost nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí; závěry žalovaného jsou odůvodněné a dle názoru soudu rovněž správné“, vypořádal námitky nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného pouze úhrnem, ač mohl alespoň k některým z nich podat individuální a detailní komentář. Je však třeba poznamenat, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí (ať už soudního nebo správního) není projevem nenaplněné subjektivní představy účastníka o tom, jak podrobně by mu mělo být toto rozhodnutí odůvodněno, ale objektivní překážkou, která soudu zcela znemožňuje jeho přezkum. Konečně, zdejší soud se v minulosti opakovaně vyslovil také k tomu, jaké minimální kvality musí vykazovat odůvodnění soudního rozhodnutí; tyto závěry lze přiměřeně vztáhnout i na rozhodnutí správní. Například z rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130, se podává, že „[p]řestože je třeba na povinnost dostatečného odůvodnění rozhodnutí z hlediska ústavních principů důsledně trvat, nemůže být chápána zcela dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle okolností každého jednotlivého případu. Zároveň tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka.“ Obdobně se v rozsudku ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009 – 98, publikovaném pod č. 2070/2010 Sb. NSS, uvádí, že „[s]oud, který se vypořádává s (...) argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (...). Na druhou stranu podle ustálené judikatury nelze povinnost soudu řádně odůvodnit rozhodnutí chápat tak, že musí být na každý argument strany podrobně reagováno.“

Napadený rozsudek v celkovém kontextu vyznívá tak, že městský soud považoval žalobou napadené rozhodnutí za dostatečně jasné, srozumitelné a zevrubně reagující na všechny rozkladové námitky; nenabyl též pochybnosti o tom, že žalovaný při vydání druhostupňového rozhodnutí vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Nejvyšší správní soud rovněž neshledal, že by rozhodnutí žalovaného trpělo nepřezkoumatelností v tom smyslu, že by snad žalovaný některé rozkladové námitky opomněl. V textu odůvodnění druhostupňového

pokračování

rozhodnutí žalovaný pečlivě a systematicky shrnul obsah podaného rozkladu a poté na jednotlivé skupiny námitek předestřel vlastní právní názor (z hlediska přezkoumatelnosti lhotejno, zda totožný či odlišný od právního názoru stěžovatele). Hodnotící část odůvodnění rozhodnutí o rozkladu přehledně kopíruje členění jeho rekapitulační části, a proto je již na první pohled zřejmé, že žádná z rozkladových námitek nezůstala bez povšimnutí. Jediné, v čem lze se stěžovatelem do jisté míry souhlasit, je tvrzení, že v některých směrech žalovaný nereagoval výslovně na všechna dílčí tvrzení v rozkladu uvedená. Jak však již bylo uvedeno, požadavek dostatečného odůvodnění nelze vykládat tak, že správní orgán musí za všech okolností podat explicitní a podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka. Naopak v mnoha případech postačí odpověď implicitní, tedy taková, kterou lze z vyřčeného dovodit nepřimo. Tak například postrádá-li stěžovatel reakci žalovaného na důkazní návrh záznamem telefonického rozhovoru mezi zaměstnanci stěžovatele a subjektem údajů, který předcházel zaznamenanému osobnímu jednání konanému dne 8. 7. 2008, má Nejvyšší správní soud za to, že z formulace uvedené v druhostupňovém rozhodnutí: „(...) účastník řízení vychází z předpokladu brožby, tedy pouze z teoretické možnosti budoucího trestního či jiného řízení a jeho případného dopadu do osobnostních práv zaměstnanců“, lze dovodit, že tento důkazní návrh žalovaný považoval za nadbytečný, neboť se domníval (jak ostatně vyplývá z následujícího textu), že ani v případě, kdy by subjekt údajů vystupoval hrubě či agresivně v předchozím (telefonickém) kontaktu, není důvod pro přijetí neadekvátního opatření – pořízení zvukově obrazového záznamu, pokud k verbální či fyzické agresii na samotném ústním jednání nedošlo. Aniž by tedy zdejší soud v tuto chvíli jakkoli hodnotil věcnou správnost těchto úvah, nemohl se ztotožnit se stěžovatelem, že je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné, a tedy uzavírá, že tato námitka důvodná není.

Pokud však stěžovatel namítá, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na podkladě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a proto mělo být v řízení před správním soudem zrušeno, pak této argumentaci přitakat lze. Argumenty, pro které je zdejší soud přesvědčen o naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nicméně úzce souvisí s dalšími námitkami kasační stížnosti, podřaditelnými pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a proto o nich bude v následující části odůvodnění napadeného rozsudku pojednáno souhrnně.

Stěžovatel trvá na tom, že na jeho jednání, které žalovaný kvalifikoval jako správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, dopadá výjimka upravená v § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, eventuelně v § 5 odst. 2 písm. b) téhož zákona. Podle těchto ustanovení může správce zpracovávat osobní údaje zásadně pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat, *pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života* [§ 5 odst. 2 písm. e) zákona]. Dalším případem, kdy je možné zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů, je ten, kdy je zpracování *nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy uskutečněné na návrh subjektu údajů* [§ 5 odst. 2 písm. b) zákona].

Nejvyšší správní soud předně (ve shodě s městským soudem) uvádí, že mezi účastníky nepanuje spor o tom, že subjekt údajů neoprávněně odebíral od stěžovatele elektřinu, a proto jej stěžovatel od odběrného místa odpojil. Dále je nesporné, že při jednání konaném dne 8. 7. 2008 v prostorách stěžovatele na adrese Olomouc, Franklinova 3, jemuž byli přítomni kromě subjektu údajů (pana L.) také dva zaměstnanci stěžovatele (pánové M. a K.), byl subjekt údajů nahráván videokamerou. Spornou otázkou však je, zda subjekt údajů se zpracováním svých osobních údajů souhlasil, a pokud ano, zda během jednání (a případně v jakém přesném okamžiku) tento souhlas odvolal.

Jak je patrné z videozáznamu o průběhu jednání se subjektem údajů, zachyceného na dvou DVD, jež jsou nedílnou součástí správního spisu, prakticky bezprostředně poté, co pan L. vstoupil do kanceláře stěžovatele a zjistil, že je zaměstnanci nahráván na videokameru, pronesl (spíše neadresně) větu: „*Tady si mě natočte pořádně!*“ (cca 0:45 minuta první části záznamu), nicméně vzápětí vyzval zaměstnance stěžovatele, pana M., k vypnutí kamery (cca 0:47 minuta první části záznamu). Poté, co byl pan L. poučen o tom, že kamerový záznam je pořizován za účelem sepsání obchodní smlouvy, konstatoval: „*Take si to dobře nabrejte, ale dělejte, já nemám čas (...)*“ (cca 0:53 minuta první části záznamu). V dalším průběhu jednání zaznělo ze strany pana L. mj.: „*Natočte si to, dejte si to pak právníkům, komu chcete (...)*“ (cca 1:19 minuta první části záznamu). Pan L. nicméně tento (očividně v emocích projevený) souhlas s nahráváním později přehodnotil poté, co telefonicky hovořil s právníkem (viz cca 5:20 až 8:30 minuta první části záznamu). V rámci tohoto rozhovoru zaznělo mj.: „*(...) oni tady mávají nějakýma papírama, že prý si to nahrávat můžou, já prostě si to nepřiju, aby si to nahrávali (...)*“ (cca 6:00 minuta první části záznamu) a po skončení této konverzace pan L. vyjádřil směrem k zaměstnancům stěžovatele jasný nesouhlas s tím, aby bylo jednání nahráváno, a vyzval je buď k vypnutí videokamery, nebo k vydání písemného potvrzení o pořizování záznamu, a to pod pohrůžkou podání trestního oznámení na oba zaměstnance a způsobení škody na videokamere (cca 7:21 minuta první části záznamu). Paralelně s telefonickým hovorem pana L. s jeho právníkem probíhal rozhovor pana M. s jeho nadřízeným panem P. V cca desáté minutě první části záznamu hovořil pan L. telefonicky přímo s panem P., kterému mj. řekl, že „*(...) pokud boží tu kameru nevytnou, já to chci písemně, jinak já vám s tím šlabnu tady o zed' a budete z toho stejně dělat protokol a půjde to na policii (...)*“ a dále že „*(...) zákon na ochranu osobnosti jasně říká, že bez mého souhlasu se nic natáčet nebude (...)*“ (cca 10:10 minuta první části záznamu). Shrnutě, pan L. trval na tom, že nesouhlasí s nahráváním ústního jednání, a pokud k tomuto nahrávání přesto dochází proti jeho vůli, chce o tom písemné potvrzení, které bude použito jako důkaz na podporu trestního oznámení, jež na oba zaměstnance zamýšlí podat. V rozporu s výše shrnutým počátečním průběhem jednání, při němž pan L. oscilloval mezi udělením souhlasu s nahráváním na videokameru a s odeřením tohoto souhlasu, do telefonu panu P. uvedl, že „*(...) s téma hochama nebyla řeč, oni si prostě pustili kameru, jen co jsem přišel do dveří, já jsem řekl, že si to nepřiju a oni to stejně udělali, takže teď dostanu od nich zápis, že proti mé vůli si natáčeli prostě tohleto jednání, ano, s tímto já odsud odejdu, jinak tady udělám takovej bordel, že sem přijedou policajti a budeme to stejně celý řešit*“ (cca 11:30 až 11:47 minuta první části záznamu); trval tedy nesporně na tom, že se jednání nahrávat nebude. V cca 14:40 minutě první části záznamu dal pan P. telefonický pokyn k vypnutí kamery, avšak pan L. se kromě ukončení nahrávání domáhal i vydání písemného potvrzení, že již byl navzdory svému nesouhlasu natáčen; když se tohoto potvrzení nedomohl, zavolał policii. Zhruba ve 23:30 minutě první části záznamu byla kamera otočena objektivem ke zdi, avšak zvuk z jednání byl nadále nahráván; o několik minut později byla kamera na žádost pana L. vypnuta zcela. Po příchodu policie bylo nahrávání zvuku obnoveno i přes jasně vyjádřený nesouhlas pana L.

Na podkladě výše zrekapitulovaného skutkového děje, jak vyplynul z pořízeného videozáznamu, tak dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že pan L., jakožto subjekt údajů ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů, byl při jednání konaném dne 8. 7. 2016 nahráván na videokameru proti své vůli. Co se týče počátečních projevů souhlasu či přinejmenším jakéhosi srozumění s nahráváním, je třeba přihlídnout k poněkud vyhocené atmosféře jednání, stejně jako k jeho následnému průběhu; jak úvodní napjatá atmosféra, tak následující emocemi podbarvený průběh naznačují, že pan L. své prvotní projevy souhlasu či srozumění s nahráváním pravděpodobně nemínil zcela vážně a vyřkl je bez předchozího promyšlení veškerých důsledků z toho plynoucích. Tomu nasvědčuje i fakt, že prakticky ihned po započetí ústního jednání cítil potřebu svůj postup konzultovat s právním poradcem. Na druhou stranu však nelze zaměstnancům stěžovatele spravedlivě vyčítat, že z těchto souhlasů vycházeli, a že i když bylo

pokračování

zřejmé, že v postoji pana L. k natáčení existují jisté rozpory, nahrávání jeho osoby ihned neukončili a nejprve celý postup konzultovali se svým nadřízeným, panem P. V každém případě časový úsek, po který byl pan L. nahráván se svým souhlasem, představuje ve vztahu k časovému úseku, po němž byl nahráván bez souhlasu, pouhý marginální zlomek, který z hlediska celkového posouzení jednání zaměstnanců stěžovatele nehraje nikterak zásadní roli. Podle § 5 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů totiž musí být správce schopen prokázat souhlas subjektu údajů se zpracováním osobních údajů po celou dobu zpracování, což se mu v souzené věci očividně nepodařilo.

Nepochybuje-li tedy Nejvyšší správní soud, že stěžovatel zpracovával osobní údaje povinného subjektu bez jeho souhlasu, musí nyní posoudit, zda ob stojí názor městského soudu, že popsané jednání nemohlo spadat pod **výjimku uvedenou v § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů**. Jak již bylo uvedeno, zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů předpokládá v tomto případě kumulativní splnění dvou podmínek: zaprvé podmínky nezbytnosti takového zpracovávání pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby, zadruhé podmínky, že takové zpracování osobních údajů nebude v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

Co se týče **první podmínky**, tedy nezbytnosti zpracovávat osobní údaje proto, že stěžovateli hrozí dotčení či dokonce přímo porušení jeho práv a právem chráněných zájmů, je na prvním místě třeba uvést, že právě existencí této odůvodněné obavy argumentoval stěžovatel již v podané žalobě. Z jejího obsahu se podává, že v minulosti opakovaně utrpěl újmu na svých majetkových právech v důsledku nárůstu nákladů na právní zastoupení v civilních sporech o vyslovení neplatnosti uzavřených smluv a dále v trestních řízeních, v nichž jako podezřelí či obvinění figurovali jeho zaměstnanci. V návaznosti na to čelil stěžovatel také vzrůstajícímu počtu případů, kdy s ním zaměstnanci rozvazovali pracovní poměr. V tomto kontextu dále uváděl, že jeho zaměstnanci bývali ze strany (neoprávněných) odběratelů elektrické energie vystaveni verbálním či fyzickým útokům a obviňování z nekorektního jednání, čímž docházelo k zásahům do jejich práva na čest a důstojnost. Městský soud však tyto žalobní body zcela přešel a vzhledem k výše shrnutým právním závěrům, které o souzené věci učinil, toto opomenutí mohlo mít negativní dopad na stěžovatelovu procesní úspěšnost, jak již zdejší soud uvedl výše.

Je nicméně třeba zdůraznit, že ne všechny ataky, jimž jsou zaměstnanci stěžovatele vystaveni, dosahují takového stupně intenzity, aby v nich bylo možné spatřovat hrozbu či dotčení některého ústavně zaručeného práva (konkrétně práva na osobní čest a lidskou důstojnost ve smyslu čl. 10 Listiny). Slovní útoky za emočně vypjatých situací jsou typické pro řadu povolání a osoby, které je vykonávají, již jen s ohledem na fakt, že se k výkonu této práce dobrovolně zavázaly pracovní smlouvou, je musí snášet s nezbytnou mírou profesionálního nadhledu a odstupu. Jinými slovy, pouhá verbálně konfliktní interakce mezi stěžovatelovými zaměstnanci a (neoprávněnými) odběrateli elektřiny, pokud nedosahuje určité zákonodárcem předvídané míry společenské nebezpečnosti či škodlivosti (jež by odpovídala správnímu či soudnímu deliktu), bez dalšího nepředstavuje typovou situaci předvídanou ustanovením § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. Jinak tomu je, pochopitelně, v případě útoků fyzických. Není pochyb o tom, že zákonodárce přikládá právu na ochranu nedotknutelnosti osoby a jejího zdraví vyšší důležitost, než právu původce takového útoku na ochranu jeho soukromí; v případě kolize těchto dvou práv by muselo právo posledně zmiňované ustoupit. Pokud jde konečně o stěžovatelem opakovaně uplatněnou námitku, že (neoprávněni) odběratelé podávají na jeho zaměstnance bezdůvodná a šikanózní trestní oznámení, která stěžovatel vnímá jako zásah do práva na čest a dobrou pověst svých zaměstnanců, potažmo zásah do dobré pověsti samotného stěžovatele,

lze uvést, že Ústavní soud v nálezu ze dne 6. 6. 2006, sp. zn. IV. ÚS 335/05, kterého se stěžovatel dovolává, skutečně dospěl k závěru, že i jen samotné trestní stíhání představuje vážný zásah do osobní svobody jednotlivce, vyvolávající i další důsledky pro jeho osobní život a životní osud, a proto musí být pro takový zásah dostatečně silné, legitimní ospravedlnění. Nejvyšší správní soud nicméně v textu odůvodnění výše uvedeného nálezu nenachází oporu pro závěr, že samotné podání trestního oznámení je jevem, před nímž je možné jedince preventivně chránit za použití prostředků sloužících ke zpracování osobních údajů, bez souhlasu subjektu údajů. Aní nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2006, č. j. IV. ÚS 428/05, a ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, neposkytují oporu pro natolik široký výklad, že již trestní oznámení a fáze prověřování trestného činu (tj. fáze před zahájením trestního stíhání) je bez dalšího schopna prověřovaným osobám způsobit újmu na jejich právech, jak stěžovatel naznačuje v kasační stížnosti.

Aplikují-li se tato právní východiska na skutkový stav dané věci, dospívá Nejvyšší správní soud k závěru, že hrozba dotčení nebo porušení práv a právem chráněných zájmů stěžovatele nebyla pouze hypotetická, jak tvrdí žalovaný a městský soud. V této úvaze vychází předně z opakované negativní zkušenosti stěžovatele s jinými subjekty údajů, kteří v minulosti zpochybňovali průběh jednání a kteří skutečně na zaměstnance stěžovatele trestní oznámení (pro podezření ze spáchání trestných činů vydírání, útisku či přijímání úplatku) podávali; stěžovatel v kasační stížnosti zmiňuje zejména období let 2008 až 2012, kdy počet těchto trestních oznámení významně narostl a kdy tyto kauzy dokonce neušly pozornosti médií (což důkazně podložil). Toto tvrzení žalovaný uvedl jak v rozkladu, tak v žalobě, a ani žalovaný, ani městský soud nevyslovili žádnou pochybnost, že se tak v minulosti skutečně dělo. Žalovaný v podstatě pouze odmítl, že by podávání trestních oznámení bylo opodstatněným důvodem pro pořizování audiovizuálního záznamu z jednání, zatímco městský soud v odůvodněných případech (podpořených předchozí negativní zkušeností) připustil pořizování takového záznamu, byť za podmínky, že stěžovatel takovou negativní zkušenost v řízení namítá (jak již bylo výše konstatováno, nesprávně vycházel z premisy, že stěžovatel tak neučinil). Neméně důležitou roli mohlo podle názoru zdejšího soudu hrát i chování samotného subjektu údajů (pana L.) v době předcházející ústnímu jednání (zejména telefonická komunikace před jednáním o uzavření dohody), které stěžovateli podle jeho slov indikovalo, že plánované ústní jednání nebude probíhat bez potíží. I ve vztahu k tomuto tvrzení zdejší soud nepovažuje skutková zjištění žalovaného za dostačující, neboť ten zohlednil jen skutečnosti vyplývající ze samotného videozáznamu, nikoli ze záznamů předchozích telefonických hovorů, jak stěžovatel navrhoval. Jak konstatoval Ústavní soud v nálezu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, na který odkázal v kasační stížnosti i stěžovatel, neakceptování důkazního návrhu lze založit toliko třemi důvody: *„Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potenci. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno.“* Na rozdíl od žalovaného i městského soudu nepovažuje Nejvyšší správní soud stěžovatelem předestřené důkazy (konkrétní kauzy, vyvolané bezdůvodnými trestními oznámeními, záznamy z předchozí telefonické komunikace s panem L.) za irelevantní. Lze sice souhlasit s názorem žalovaného, že pořizování záznamu o jednání nemůže zabránit podání šikanózního trestního oznámení, stejně tak lze ovšem přitakat argumentaci stěžovatele, že právě vědomost o existenci takového záznamu může podávání takových oznámení omezit, přičemž pořizovaný záznam má i významný důkazní potenciál v případných soukromoprávních sporech, případně v rámci trestního řízení.

pokračování

Pokud jde o **druhou podmínku** pro aplikaci výjimky uvedené v § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, tedy požadavek, aby zpracování osobních údajů nebylo v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života, zde je třeba se nejprve zastavit u opakovaných odkazů stěžovatele na závěry civilní judikatury, reprezentované zejména rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, které městský soud odmítl vzít v potaz. V citovaném rozsudku Nejvyššího soudu se podává, že ustanovení § 11 a § 12 občanského zákoníku poskytují ochranu jen těm projevům fyzických osob, jež mají osobní povahu, což o projevech při výkonu povolání nebo obchodní a veřejné činnosti říci nelze. Nastíněná premisa má význam ve vazbě na ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů v tom, že pokud projevy fyzické osoby učiněné při výkonu povolání nebo obchodní a veřejné činnosti z povahy věci nemohou mít osobní povahu, nemůže být z logiky věci sféra osobního a soukromého života subjektu údajů vůbec dotčena, a tudíž není třeba provádět tzv. *test proportionality*.

K citovanému rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, zdejší soud předně uvádí, že jádrem rozhodovaného sporu byla odpověď na otázku, zda záznam z obchodního jednání pořízený bez svolení nahrávané fyzické osoby může být použit v civilním řízení jako důkaz. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že tento typ důkazu může být připuštěn nejen v trestním, ale i v civilním řízení; tento právní názor byl respektován i v některých následujících rozhodnutích (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. 22 Cdo 3717/2008). Úvaha nad použitelností důkazu záznamem z obchodního jednání přitom stojí na shora opakovaně nastíněném předpokladu, že projevy fyzické osoby při výkonu povolání nebo obchodní a veřejné činnosti není možné považovat za projevy osobní povahy ve smyslu § 11 a 12 občanského zákoníku.

V rozhodovací praxi Nejvyššího soudu se však objevuje řada rozhodnutí, která použitelnost audio/vizuálního záznamu z obchodního jednání pořízeného bez souhlasu nahrávané osoby zpochybňuje (například rozsudky ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 5216/2014, či ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 30 Cdo 1585/2012). Přestože tato rozhodnutí vyvěrají z rozdílného skutkového pozadí, než je příznačné pro nyní souzenou věc, (a)nebo se koncentrují na řešení poněkud odlišné právní otázky, mají i pro nyní projednávanou věc relevanci. V rozsudku zmíněném na druhém místě dospěl Nejvyšší soud k závěru, že tajným pořízením nahrávky v rozporu s ustanoveními § 12 odst. 1 a § 13 občanského zákoníku (nejednalo se o žádnou z výjimek uvedených v § 12 odst. 2 téhož zákona) a jejím šířením v médiích došlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv subjektu, kterému tím vznikla nemajetková újma. Z celkového kontextu odůvodnění rozsudku ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. 30 Cdo 1585/2012, je zřejmé, že se Nejvyšší soud odklonil od závěrů vyslovených v rozsudku ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, a naznal, že ani při pořízení záznamu z obchodního jednání nelze vyloučit (vzhledem k okolnostem konkrétního případu) zásah do osobnostních práv nahrávané osoby. V rozsudku ze dne 21. 10. 1998, sp. zn. 21 Cdo 1009/98, dokonce Nejvyšší soud odmítl v řízení provést důkaz, který byl pořízen nebo účastníkem opatřen v rozporu s obecně závaznými právními předpisy. Fakt, že právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, je již překonán, potvrdil Nejvyšší soud i v rozsudku ze dne 9. 3. 2011, č. j. 21 Cdo 434/2010.

I když odklon od právních názorů vyjádřených v rozsudku ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, neproběhl cestou aktivace velkého senátu, Nejvyšší soud v pozdějších rozhodnutích opakovaně srozumitelně vysvětlil, z jakého důvodu považuje rozsudek ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, za překonaný. Z tohoto pohledu lze tedy recentní judikaturu Nejvyššího soudu k této otázce považovat již za ustálenou a měla by proto být respektována.

Lze tedy shrnout, že na rozdíl od městského soudu, který se v závěru o nepoužitelnosti právního názoru uvedeného v rozsudku ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, odráží od úvahy nad rozdílným charakterem příslušné právní úpravy a zdůrazňuje, že občanský zákoník je normou soukromoprávní, zatímco zákon o ochraně osobních údajů normou veřejnoprávní, Nejvyšší správní soud se k uvedenému rozsudku staví odmítavě proto, že jej považuje za překonaný pozdější judikaturou Nejvyššího soudu.

Není-li tedy již možné názorově vyjít z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, který pro případy nahrávání projevů fyzických osob při obchodních jednáních zcela vyloučil zásah do jejich osobnostních práv, pak v souzené věci skutečně došlo ke střetu zájmu na ochraně osobnosti toho, jehož projev byl zachycen (nahrán) na straně jedné, se zájmem pořizovatele takového záznamu (stěžovatele) na ochraně jeho dobré pověsti a majetkových práv (čl. 10 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 Listiny), jakož i práv jeho zaměstnanců na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst a jméno a práva na ochranu zdraví (čl. 7 a čl. 10 Listiny) na straně druhé. Je proto třeba uvážit, který z těchto zájmů (respektive která skupina zájmů) má převážet. Standardní metodou, kterou Ústavní soud posuzuje kolizi základních práv a svobod, respektive jejich kolizi s jinou ústavně chráněnou hodnotou, je *test proporcionality*. Jeho podstatou je „*poměrování chráněných práv a zájmů, které se v soukromé sféře střetávají, a kde se stát stává arbitrem (zpravidla prostřednictvím soudu) rozhodujícím o tom, který z těchto zájmů bude v daném konkrétním střetu převažujícím, přičemž hodnocení použitelnosti či nepoužitelnosti takto opatřených informací se bude provádět podle norem procesních, které však jen vymezují pravidla pro to, jak zjistit náležitým způsobem skutkový stav a nalézt 'materiální' právo, tedy rozhodnout o vlastním předmětu sporu*“ (nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. II. ÚS 143/06). V citovaném nálezu se dále uvádí, že se tu střetává „*zájem na ochraně osobnosti toho, jehož projev je bez jeho souhlasu zachycován, se zájmem na ochraně toho, kdo tento projev zachycuje (a posléze použije). Do jaké míry je který z nich v dané konkrétní situaci převažující, do jaké míry může převážet zájem toho, kdo nahrávku pořizuje, na ochraně vlastní osoby i vlastní osobnosti (např. před pomluvou, nedůvodným podáním trestního oznámení, vybrožováním apod.) nad právem na ochranu osobnosti u druhého účastníka rozhovoru, je obtížné, ne-li vůbec nemožné, v obecné rovině řešit, a proto je třeba nechat tuto otázku v každém jednotlivém případě na zvážení obecnému soudu. Nelze tedy učinit paušální závěr, že ústavně zaručené právo na ochranu soukromí jedné osoby má vždy a za všech okolností přednost před jiným ústavně zaručeným právem druhé osoby (...)*“

Posouzení oprávněnosti zásahu do základního práva sestává podle ustálené judikatury Ústavního soudu ze tří kroků (srov. nálezy ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/11). V prvním kroku je posuzována způsobilost konkrétního opatření k naplnění svého účelu (neboli jeho *vhodnost*), čímž se rozumí, zda je vůbec schopno dosáhnout legitimního cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného statku. Dále je zkoumána jeho *potřebnost* z toho hlediska, zda byl při výběru prostředků použit ten z nich, který je k dotčenému základnímu právu nejšetnější. Konečně ve třetím a posledním kroku je předmětem posouzení *jeho proporcionalita v užším smyslu*, tedy zda újma na základním právu není nepřiměřená ve vazbě na zamýšlený cíl. To znamená, že opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí svými negativními důsledky převyšovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.

Co se týče prvního dílčího kritéria, tedy *vhodnosti* konkrétního opatření k ochraně jiného základního práva a schopnosti tohoto opatření účinně působit k jeho ochraně, lze konstatovat, že ač si je zdejší soud vědom toho, že pořizování audio/vizuálního záznamu není samo o sobě s to zabránit agresivním projevům nahrávaných osob a že nelze žádnou osobu ubránit před podáním (nedůvodného) trestního oznámení (viz výše citované nálezy Ústavního soudu), přesto považuje za legitimní, že se každá osoba snaží předejít poškozování svých práv a usiluje mít k dispozici přesvědčivé důkazy o tom, že se žádného protiprávního jednání nedopustila. Nejde přitom jen o hrozbu podání trestního oznámení; výše uvedené úvahy platí do značné míry

pokračování

i ve vztahu k hrozbě zahájení jiného druhu řízení vůči stěžovateli nebo jeho zaměstnancům (například řízení přestupkového, ale i soukromoprávního sporu o platnosti uzavřených dohod), neboť i zde je zájem stěžovatele, potažmo jeho zaměstnanců na vlastním procesním úspěchu zcela pochopitelný a oprávněný. To platí tím spíše v situaci, kdy je (například na podkladě předchozích zkušeností) pravděpodobné, že k podání trestního oznámení nebo k zahájení jiného typu řízení skutečně dojde. Jak již bylo opakovaně řečeno, v souzené věci stěžovatel důvodnou obavu, že trestní oznámení na jeho zaměstnance podáno bude, opakovaně připomínal; indicií přitom měly být nejen předchozí negativní zkušenosti s jinými neoprávněnými odběrateli, ale rovněž průběh telefonických hovorů s panem L. a jeho verbální projevy vůči zaměstnancům stěžovatele, učiněné „mimo kameru“, k nimž ovšem správní orgány i městský soud odmítly přihlídnout.

Důkaz kamerovým záznamem považuje přitom Nejvyšší správní soud za vhodný nástroj k prokázání nezávadnosti chování stěžovatelových zaměstnanců a následně i k ochraně majetkových práv stěžovatele, a to zejména proto, že správní orgány a soudy se stavěly odmítavě či skepticky k průkaznosti jiných důkazních prostředků (svědecké výpovědi, záznamy telefonických hovorů, aj.; k nim v podrobnostech dále).

Ostatně, přinejmenším ve vztahu k trestnímu řízení připustil Ústavní soud v nálezu ze dne 13. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 191/05, důkaz v podobě záznamu telefonického hovoru. V tomto nálezu Ústavní soud připustil, že ve společnosti panuje zájem na ochraně před trestnými činy, z čehož dovodil přípustnost pořizování a použití záznamu projevů osobní povahy pro účely dokazování v trestním řízení. Náhled Ústavního soudu se odráží i v trestní judikatuře Nejvyššího soudu (viz například usnesení ze dne 27. 2. 2008, sp. zn. 5 Tdo 229/2008, a ze dne 3. 5. 2007, sp. zn. 5 Tdo 459/2007, nebo rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2000, sp. zn. 2 To 73/2000, publikovaný pod č. 55/2001 Sbírky trestních rozhodnutí), v níž převládá přístup, že zásadně nelze vyloučit možnost, aby byl k důkazu použit i zvukový záznam, který byl pořízen soukromou osobou bez souhlasu osob, jejichž hlas je takto zaznamenáván, přičemž ustanovení § 88 trestního řádu se zde ani analogicky neuplatní. Významnou okolností však bude, zda důkaz v podobě tohoto zvukového záznamu stojí v konkrétní věci osamocen v rámci hodnocení otázky viny pachatele, anebo zda má soud k dispozici i jiné důkazy, které významným způsobem nasvědčují důvodnosti obvinění a s nimiž je zvukový záznam v obsahové shodě. Pro účely civilního řízení nicméně Ústavní soud odmítá, aby provedení důkazu záznamem pořízeným proti vůli dotčené osoby bylo možné odůvodnit zákonnou úřední licenci ve smyslu § 12 odst. 2 občanského zákoníku. Takový záznam tedy může být jako důkaz v civilním řízení použit jen se svolením fyzické osoby, která byla nahrávána, přestože pochopitelně může být v teoretické rovině předmětem diskuzí, proč by měl, respektive mohl být trestný čin prokazován širším okruhem důkazů než civilní delikt, jímž může být způsobena i podstatně vyšší materiální či jiná škoda.

Zkoumá-li dále Nejvyšší správní soud potřebnost užitého opatření, a to zejména v tom směru, zda se jedná o prostředek k dotčenému základnímu právu co nejšetrnější, je třeba se vyjádřit k jednotlivým v úvahu přicházejícím hrozbám. Co se týče hrozby, že mezi zaměstnanci stěžovatele a subjektem údajů dojde k verbálnímu nebo fyzickému konfliktu, případně k jinému druhu nekorektního jednání (například psychickému nátlaku, provokaci, nonverbální urážce gestem, atp.), Nejvyšší správní soud znovu opakuje, že kamerový záznam není sám o sobě schopen takové jednání zcela eliminovat, avšak nesporné je, že některé potenciální agresory může přítomnost nahrávající kamery od takového jednání odradit. Je sice pravdou, že v některých případech by stejného účelu bylo možné dosáhnout pomocí zvukového záznamu, avšak v situacích, kdy dochází k cílené provokaci nonverbálními gesty (například zdviženým prostředníčkem), je vypovídací schopnost zvukového záznamu do značné míry limitující.

Co je však z pohledu zdejšího soudu mnohem podstatnější, je fakt, že videozáznam v tomto směru neprospívá jen jedné ze stran, ale potenciálně oběma stranám. Jak zaměstnanci stěžovatele, tak subjekt údajů se mohou ocitnout v pozici agresora (provokatéra) i v pozici oběti agrese (provokovaného); oběma tak může videozáznam posloužit jako důkazní prostředek proti druhé straně. Totéž platí pro případy zpochybnění průběhu uzavírání dohody o uznání dluhu některou ze smluvních stran, byť Nejvyšší správní soud reflektuje, že judikatura civilních soudů (i soudu Ústavního) trvá na tom, že se nesmí jednat o důkaz nezákonně pořízený, tj. opatřený bez vědomí a souhlasu nahrávané osoby. V daném konkrétním případě Nejvyšší správní soud bere v úvahu zejména dlouhodobou negativní zkušenost stěžovatele, který byl v minulosti opakovaně a ve velkém množství vystavován podávání trestních oznámení na své zaměstnance (pro podezření ze spáchání trestných činů útisku či vydírání).

Dále je třeba se zabývat žalovaným i městským soudem nastolenou otázkou, zda k prokázání sporných skutečností nemohou dostatečně posloužit i jiné důkazní prostředky, například svědecké nebo účastnické výpovědi či zvukové záznamy (včetně uskutečněných telefonických hovorů). Zde je na místě znovu připomenout, že ačkoli stěžovatel navrhl důkaz obsahem telefonických hovorů se subjektem údajů předcházejících ústnímu jednání konanému dne 8. 7. 2008, žalovaný a městský soud je nepovažovali za relevantní, přestože jimi mělo být prokázáno, že se subjekt údajů choval již dříve agresivně, a tudíž zde existovaly indicie, že ústní jednání neproběhne bez komplikací (přínejmenším bez verbálních útoků) nebo že v budoucnu bude zpochybňován jeho průběh. Skepticky se městský soud vyslovil i k obsahu svědecké výpovědi, neboť měl pochybnosti o tom, zda je svědek M. schopen objektivně zhodnotit způsob, jakým se subjekt údajů do telefonu projevoval (městský soud například uvádí, že svědectví pana M. postrádá konkrétní výrazy použité panem L., a proto nelze objektivně vyhodnotit, zda jeho chování skutečně agresivní bylo); rovněž tvrzení, že se pan L. podobně hrubě vyjadřoval v telefonním hovoru s panem P., označil za „*svědectví z druhé ruky*“. Pokud se žalovaný a městský soud staví k těmto typům důkazních prostředků takto odmítavě, utvrzují přesvědčení stěžovatele i zdejšího soudu, že pořizování audiovizuálního záznamu je nejvhodnějším prostředkem, jakým lze prokázat skutečný průběh jednání stěžovatelových zaměstnanců se subjekty údajů.

Navrhuje-li městský soud jako alternativu pořízení videozáznamu přibrání dalšího zaměstnance, za současného sepsání protokolu o průběhu jednání, jen stěží si lze představit, jak by přítomnost dalšího pracovníka mohla přispět k přesvědčivosti svědeckých výpovědí o průběhu jednání (včetně případných verbálních či fyzických útoků na zaměstnance), pokud by subjekt údajů například odmítl protokol podepsat; o zvýšení nákladů, které by byl nucen nést subjekt údajů, ani nemluvě. Rovněž doporučení městského soudu a žalovaného, aby videokamera byla spuštěna až v konfliktní situaci, je poněkud problematické. Netřeba složitě vysvětlovat, že takový postup nemusí být v danou chvíli již možný, a to nejen proto, že nelze spoléhat na dostatečnou duchapřítomnost zaměstnanců stěžovatele, že kameru spustí přesně v ten okamžik, který nutnost nahrávání vyvolal, ale i proto, že mohou následně vznikat nejasnosti a diskuze o tom, zda spuštění kamery bylo adekvátní významu a síle prvotního impulzu. Za této situace se tedy nutně nabízí otázka, jaké důkazní prostředky by žalovaný či městský soud byli ochotni akceptovat jako dostatečně objektivní, průkazné, věrohodné a nepochybnitelné. Jinými slovy, výše popsany přístup žalovaného a městského soudu stěžovateli fakticky znemožňuje formovat účinnou procesní obranu v případně vyvstalých řízeních a konsekventně jej krátí na jeho právu na spravedlivý proces (čl. 36 Listiny).

Konečně, stran třetího dílčího kritéria - proporcionality v užším smyslu, spočívajícího v zodpovězení otázky, zda újma na základním právu není nepřiměřená ve vazbě na zamýšlený cíl,

pokračování

nezbývá než odkázat na již vyřčené závěry k předchozím dvěma subkritériím, neboť ty dávají implicitní odpověď na otázku, zda pořízením videozáznamu nezasáhl stěžovatel nepřiměřeně do soukromí subjektu údajů. Zde Nejvyšší správní soud považuje za klíčové, že subjekt údajů na videonahrávce nepronášel informace, které by bylo možné považovat za osobní; šlo pouze o údaje, které měly význam z hlediska uzavření dohody o uznání dluhu a vystupoval zde jakožto statutární zástupce právnické osoby, o jejíž závazky vůči stěžovateli šlo. Bylo by absurdní a krajně formalistické, kdyby pro případ, kdy by subjekt údajů žádné osobní informace v průběhu jednání neuvedl, měl v naznačeném konfliktu chráněných zájmů převážít zájem subjektu údajů na soukromí nad zájmem stěžovatele na svobodném výkonu své hospodářské činnosti a potažmo právu na spravedlivý proces. Je rovněž nutné vzít v potaz, že záznam z jednání o uzavření dohody o uznání dluhu není pořizován pro účely veřejné medializace případu či dehonestování subjektu údajů mezi širokou nebo i jen užší veřejností; není pochyb o tom, že primárním účelem a smyslem jeho pořízení bylo získání důkazu o tom, že jednání o uzavření dohody probíhalo korektně a v souladu se zákonem, což mohlo mít významnou relevanci minimálně v případném sankčním řízení se zaměstnanci stěžovatele.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že v tuto chvíli nelze jednoznačně určit, zda v souzené věci byly splněny obě podmínky uvedené v § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. Jak již bylo uvedeno, s ohledem na výše vytknuté nedostatky v prováděném dokazování není zřejmé, zda byla splněna v pořadí první podmínka nezbytnosti zpracování osobních údajů pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce (stěžovatele), a konsekventně, zda zpracování osobních údajů bylo, při respektu k právu subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života, potřebné (viz druhé dílčí kritérium *testu proporcionality*). Aby bylo možné se o splnění či nesplnění obou podmínek zakotvených v § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů vyslovit s jistotou a konečnou platností, musel by žalovaný provést stěžovatelem navržené důkazy záznamem telefonického hovoru mezi subjektem údajů a stěžovatelovými zaměstnanci, případně jiné důkazy, které by postavily najisto, zda subjekt údajů před jednáním o uzavření dohody o uznání dluhu (eventuelně jiní odběratelé v minulosti) vystupoval vůči stěžovateli či jeho zaměstnancům způsobem, který odůvodňoval pořízení videozáznamu, tj. způsobem, který indikoval, že při ústním jednání nebo po něm může dojít k verbálním či fyzickým útokům na stěžovatelovy zaměstnance nebo k jinému zásahu do jejich osobnostních práv, případně ke zpochybnění průběhu jednání, či dokonce k podání oznámení pro domnělé spáchání trestného činu.

Jak vyplynulo z napadeného rozsudku, městský soud se s průběhem a výsledkem dokazování spokojil a skutkový stav tak, jak byl zjištěn žalovaným, nezpochybnil; jeho rozsudek tudíž trpí vadou uvedenou v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení způsobem, který mohl ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Městský soud se k důkazním prostředkům, které stěžovatel v řízení o rozkladu navrhl a které žalovaný odmítl provést, stavěl veskrze odmítavě, neboť je ve shodě s žalovaným považoval (v porovnání s jinými důkazními prostředky) za irelevantní a neobjektivní (viz strana jedenáctá odstavce první napadeného rozsudku). Dále, jelikož soud při ústním vyhlášení rozsudku připustil, že by mohlo být věcně relevantní, pokud by stěžovatel argumentoval předchozí negativní zkušeností se subjektem údajů nebo s jinými neoprávněnými odběrateli, a jelikož v rozporu s obsahem žaloby konstatoval, že žádné takové tvrzení v žalobě uplatněno nebylo, je napadený rozsudek neudržitelný rovněž pro jinou vadu řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Lze tak uzavřít, že pokud by z řádně provedeného dokazování vyplynulo, že stěžovatel skutečně měl důvodnou obavu, že jeho zaměstnancům nikoli nereálně hrozí nějaká forma

napadení, případně že budoucí průběh ústního jednání může vyústit v přestupkové či trestní řízení, v rámci kterého bude třeba postavit najisto, jak konflikt probíhal (co bylo jeho popudem, kdo byl iniciátorem, zda byly naplněny podmínky nutné obrany ze strany zaměstnance, atp.), pak by nebylo nutné na souhlasu se zpracováním osobních údajů (§ 5 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů) bezpodmínečně trvat.

Nejvyššímu správnímu soudu závěrem zbývá vyjádřit se k možnosti, zda by na straně stěžovatele mohla být naplněna výjimka i podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů; podle tohoto ustanovení není souhlasu subjektu údajů se zpracováním údajů třeba, jestliže je zpracování nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro jednání o uzavření smlouvy uskutečněné na návrh subjektu údajů. Zde Nejvyšší správní soud odkazuje na zevrubné odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se plně ztotožňuje. Má, podobně jako městský soud, za to, že čistě jen pro účely plnění smlouvy či pro jednání o jejím uzavření nebylo třeba pořizovat audiovizuální záznam, neboť k identifikaci stran smlouvy a průběhu jednání o jejím uzavření postačovaly prostředky, které jsou k osobním projevům a soukromí subjektu údajů šetrnější (například zmiňovaný protokol z jednání, podepsaný všemi přítomnými osobami).

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek městského soudu. Věc mu však nevrátil k dalšímu řízení, neboť podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s. Pravomoc Nejvyššího správního soudu k současnému zrušení rozhodnutí správního orgánu není vázána na návrh stěžovatele; je to tento soud, který zváží, zda je namíste pouze zrušení rozsudku krajského (zde městského) soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení, či zda je racionální současné zrušení rozhodnutí správního orgánu. V daném případě je zřejmé, že rozhodnutí správního orgánu mělo být městským soudem zrušeno pro nedostatečně zjištěný skutkový stav; správní soudy přitom nejsou primárně povolány k tomu, aby činnost správních orgánů v tomto směru suplovaly. Městský soud by proto s odkazem na tento rozsudek pouze přednesl závazný právní názor svým novým rozsudkem správnímu orgánu, což koliduje s principem ekonomie řízení.

Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl, a proto musí rozhodnout i o náhradě nákladů celého soudního řízení. Postupoval přitom ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že žalovaný byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – stěžovatele, jeho náklady jsou tvořeny především částkou 7000 Kč za zaplacené soudní poplatky (2000 Kč za žalobu, 5000 Kč za kasační stížnost). Dále náleží stěžovateli odměna za právní zastupování, tvořená částkou 6300 Kč za tři úkony právní služby (převzetí a přípravu zastoupení, žalobu a repliku k vyjádření žalovaného) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2012, kdy za jeden úkon příslušela částka 2100 Kč, a dále za dva úkony právní služby [§ 11 odst. 1 písm. d) a g) advokátního tarifu; tj. účast při jednání a kasační stížnost] učiněné po 1. 1. 2013, kdy za tento úkon přísluší částka 3100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu], tedy celkem 6200 Kč. Vedle toho náleží stěžovateli náhrada hotových výdajů, která činí podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč k jednomu úkonu. Celkem tak náklady právního zastoupení tvoří částka 14 000 Kč. Nejvyšší správní soud nepřiznal stěžovateli požadovanou poloviční mimosmluvní odměnu podle § 11 odst. 2 advokátního tarifu za dva úkony (vyjádření k výzvě městského soudu a vyjádření k informaci

pokračování

o probíhajícím řízení před zdejším soudem), neboť je nelze podřadit ani přiměřeně pod žádnou z liter § 11 odst. 2 advokátního tarifu. Konečně, zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Podle § 57 odst. 2 s. ř. s. platí, že je-li zástupcem účastníka advokát, který je plátcem daně, patří k nákladům řízení rovněž částka, která odpovídá příslušné sazbě daně (ke dni vydání tohoto rozhodnutí ve výši 21 %), vypočtená z odměny za zastupování a z náhrad určených podle § 35 odst. 2 věty druhé. Náklady řízení za zastoupení včetně daně tedy činí 16 940 Kč, včetně nákladů za soudní poplatky jde celkem o částku 23 940 Kč. Celkovou částku nákladů řízení je žalovaný povinen zaplatit stěžovateli do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2016

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu